

Česká školní
inspekce

Integrace a vzdělávání dětí a žáků s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka

se specifickým zřetelem k integraci a vzdělávání dětí a žáků z Ukrajiny

TEMATICKÁ ZPRÁVA

2022

2023

**Integrace a vzdělávání dětí a žáků
s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka
se specifickým zřetelem k integraci a vzdělávání dětí a žáků z Ukrajiny**

Tematická zpráva

Mgr. Zdeněk Modráček

Mgr. Tomáš Pavlas

Mgr. Petr Suchomel, Dr.

PhDr. Karel Kovář, Ph.D.

Mgr. Tomáš Zatloukal, MBA, LL.M., MSc.

© Česká školní inspekce | Fráni Šrámka 37, 150 21 Praha 5

1. vydání | Vydala a vytiskla: Česká školní inspekce | 2023

ISBN 978-80-88492-28-3 (brožováno)

ISBN 978-80-88492-29-0 (online ; pdf)

ISBN 978-80-88492-30-6 (online ; ePub)

OBSAH

1	ÚVOD	6
2	SHRNUTÍ HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ	10
3	ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ A ŽÁKŮ S ODLIŠNÝM MATEŘSKÝM JAZYKEM	14
3.1	SYSTÉMOVÝ PŘÍSTUP K INTEGRACI A VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ A ŽÁKŮ S ODLIŠNÝM MATEŘSKÝM JAZYKEM ZE STRANY VEDENÍ ŠKOL	14
3.2	SAMOSTATNÉ SKUPINY	15
3.3	VÝUKA ČESKÉHO JAZYKA JAKO DRUHÉHO JAZYKA.....	15
3.4	SPECIFIKA ORGANIZACE ŠKOL S TŘÍDAMI S VYSOKÝM PODÍLEM UKRAJINSKÝCH ŽÁKŮ ...	18
3.5	DISTANČNÍ VÝUKA Z UKRAJINY	19
4	PRŮBĚH VÝUKY VE ŠKOLÁCH S ODLIŠNÝM MATEŘSKÝM JAZYKEM ŽÁKŮ	22
5	DALŠÍ FORMY PODPORY DĚTÍ A ŽÁKŮ S ODLIŠNÝM MATEŘSKÝM JAZYKEM	28
5.1	PODPORA PŘI VÝUCE A UČENÍ	28
5.2	PODPORA PŘI ŘEŠENÍ PSYCHICKÝCH PROBLÉMŮ	29
6	VZTAHY A SPOLUPRÁCE AKTÉRŮ VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ A ŽÁKŮ S ODLIŠNÝM MATEŘSKÝM JAZYKEM	32
6.1	VZTAHY DĚTÍ A ŽÁKŮ S ODLIŠNÝM MATEŘSKÝM JAZYKEM A OSTATNÍCH DĚTÍ A ŽÁKŮ A POSTOJE JEJICH ZÁKONNÝCH ZÁSTUPCŮ.....	32
6.2	SPOLUPRÁCE S PARTNERY PŘI VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ A ŽÁKŮ S ODLIŠNÝM MATEŘSKÝM JAZYKEM	33
7	POTŘEBY ŠKOL A PEDAGOGŮ V SOUVISLOSTI S INTEGRACÍ A VZDĚLÁVÁNÍM ŽÁKŮ S ODLIŠNÝM MATEŘSKÝM JAZYKEM	36
8	DOPORUČENÍ	40
	PŘÍLOHA.....	44

A decorative horizontal bar at the top of the page, consisting of a long grey bar on the left and a smaller grey bar on the right, with a large, outlined number '1' centered between them.

1

Úvod

1 ÚVOD

Česká školní inspekce se dlouhodobě věnuje tématům souvisejícím s problematikou integrace a vzdělávání dětí a žáků s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka.¹ Pro účely této tematické zprávy budou tito dále uváděni jako děti a žáci s odlišným mateřským jazykem (dále také „OMJ“). Jedná se o děti a žáky přicházející ze zahraničí, většinou bez znalosti vyučovacího jazyka nebo s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka. Mohou to být také děti cizinců, které v ČR vyrostly, ale doma hovoří jiným jazykem, než je jazyk vyučovací. Patří sem také děti, které mají české občanství, ale doma se používá i jiný než český jazyk.² Vzdělávání dětí a žáků s OMJ je dlouhodobý a v posledním roce narůstající problém, který eskaloval v důsledku ruské agrese na Ukrajinu 24. února 2022.

V souvislosti s ozbrojeným konfliktem na Ukrajině se stává Česká republika cílem ukrajinských uprchlíků, včetně dětských uprchlíků. S proměňující se vojenskou situací na Ukrajině se mění i počet ukrajinských uprchlíků na území České republiky. Mezi začátkem školního roku 2021/2022 a roku 2022/2023 došlo v důsledku válečného konfliktu na Ukrajině k významnému nárůstu počtu dětí a žáků s ukrajinským státním občanstvím vykázaných v regionálním školství. Ukrajinci se tak stali nejpočetnější skupinou cizinců v českém vzdělávacím systému.³ Ukrajinské děti a žáky lze dělit na dvě skupiny, a to na děti a žáky s trvalým pobytem a děti a žáky azylanty. Za azylanty jsou považováni víceméně děti a žáci uprchlíci z Ukrajiny s udělenou dočasnou ochranou z důvodu aktuálně probíhající válečné krize.

Celkový počet dětí a žáků azylantů z Ukrajiny byl ke konci září 2022 oproti původním očekáváním vycházejícím z průběžného monitoringu ministerstva vnitra o něco nižší. V regionálním školství se vzdělávalo 50 285 dětí a žáků azylantů (tabulka 1) – nejvíce v základních školách (3,9 % všech žáků v ZŠ); v mateřských školách byl jejich podíl 1,9 % a ve středních školách 0,7 %. K 31. 3. 2023 se v regionálním školství vzdělávalo 51 281 dětí a žáků uprchlíků, což představuje nárůst 996 dětí a žáků uprchlíků oproti 30. 9. 2022. V absolutních číslech nejvíce přibýlo těchto dětí v mateřských školách, naopak ve středních školách došlo k mírnému poklesu.⁴

TABULKA 1 | Počet ukrajinských dětí a žáků azylantů v jednotlivých druzích škol k 30. 9. 2022 a k 31. 3. 2023

Druh školy	Počet azylantů k 30. 9. 2022	Počet azylantů k 31. 3. 2023
MŠ	6 904	7 668
Přípravné třídy ZŠ a přípravné stupně ZŠ speciálních	358	473
ZŠ	39 478	39 680
SŠ	3 457	3 368
Konzervatoře	88	92

Zdroj: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Česká školní inspekce od začátku školního roku sleduje podrobněji v navštívených školách vzdělávání a integraci dětí a žáků s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka, tj. vzdělávání a integraci dětí a žáků s OMJ.⁵ Komplexní inspekční činnost prováděná na obvyklém vzorku škol byla v únoru a březnu 2023 rozšířena o tematickou inspekční činnost zaměřenou na situaci v základních školách, které mají třídy s převahou ukrajinských žáků nebo třídy složené jen z ukrajinských žáků.

Tato tematická zpráva tak představuje zkušenosti, přístupy a postupy škol usilujících o integraci a vzdělávání dětí a žáků s odlišným mateřským jazykem, se specifickým zřetelem k integraci a vzdělávání ukrajinských dětí a žáků. Zabývá se výzvami, s nimiž se školy v těchto tématech setkávají, a nabízí důležité informace a náměty pro další podpůrné intervence ze strany institucí vstupujících do řízení vzdělávací soustavy a do systému podpory škol. Tematická zpráva navazuje na tematickou zprávu *Průběžná zpráva o integraci a vzdělávání ukrajinských dětí a žáků*.⁶

Obsah této tematické zprávy vychází ze zjištění z prezenčních aktivit České školní inspekce, které byly realizovány v rámci každé komplexní inspekční činnosti od září 2022 do března 2023 ve všech krajích v mateřských, základních a středních školách a v rámci tematické inspekční činnosti od 13. února do 10. března 2023 zaměřené na podmínky a průběh vzdělávání při integraci ukrajinských žáků ve 47 základních školách se třídami s převahou ukrajinských žáků.

¹ Již v roce 2015 vydala Česká školní inspekce tematickou zprávu *Vzdělávání dětí a žáků s odlišným mateřským jazykem*.

² https://cloud.inkluzivniskola.cz/sites/default/files/uploaded/informace-o-podpore-deti-s-omj-novela-sz-compressed_0.pdf

³ Základní informace k ukrajinské problematice v regionálním školství. Rychlý výběr z dat zahajovacích výkazů ke školnímu roku 2022/2023, MŠMT, Praha, listopad 2022.

⁴ Mimořádné šetření k počtům ukrajinských uprchlíků v regionálním školství, MŠMT, Praha, duben 2023.

⁵ Za dítě či žáka s odlišným mateřským jazykem je považováno dítě či žák, pro které je čeština druhým jazykem.

⁶ Novosák J., Andrys O., Zatloukal T., Pavlas T., Spitzerová M. (2022). *Průběžná zpráva o integraci a vzdělávání ukrajinských dětí a žáků*. ČŠI.

TABULKA 2 | Počet mateřských, základních a středních škol s výskytem dětí a žáků s odlišným mateřským jazykem, kde byla realizována komplexní inspekční činnost, zahrnutých do zpracování tematické zprávy

Druh školy	Mateřská škola	Základní škola	Střední škola
Počet škol	404	520	145
- z toho s ukrajinskými dětmi a žáky uprchlíky	253	448	109

Šetření České školní inspekce bylo realizováno především prostřednictvím dotazníků a rozhovorů s relevantními aktéry na úrovni školy, jako jsou členové jejího vedení, případně koordinátor adaptace, učitelé, další specialisté, a také prostřednictvím hospitací ve vyučovacích hodinách.

TABULKA 3 | Počet hospitačních záznamů z mateřských, základních a středních škol zahrnutých do zpracování tematické zprávy

Druh školy	Mateřská škola	Základní škola	Střední škola
Hospitační záznam s nižším podílem dětí/žáků s OMJ ⁷	504	2 543	472
Hospitační záznam s vyšším podílem dětí/žáků s OMJ	651	2 638	400
Hospitační záznam bez dětí/žáků s OMJ	2 539	9 113	4 217
Hospitační záznam ZV ve třídách s převahou ukrajinských žáků	–	94	–

Pro ilustraci jednotlivých situací jsou v rámečcích a kurzívou uváděny také konkrétní přístupy a postupy vybraných škol, které byly v rámci komplexní a tematické inspekční činnosti zaznamenány, a to jak příklady pozitivní, tak i ty, které mohou ukazovat na určité komplikace.

⁷ Nižší podíl dětí/žáků s OMJ v hospitované hodině je v rozmezí do 10 %, vyšší podíl nad 10 % z celkového počtu žáků.

A decorative horizontal bar consisting of a long grey rectangle on the left, a large white number '2' with a thin black outline in the center, and a shorter grey rectangle on the right.

2

Shrnutí hlavních zjištění

2 SHRNUTÍ HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ

Adaptace žáků s OMJ – koordinace na školách

- Pouze dvě třetiny škol s žáky s OMJ přistupovaly k adaptaci žáků systémovým přístupem; např. pedagogický pracovník zodpovědný za adaptaci nebyl určen na 20 % základních škol s žáky s OMJ, na 25 % středních škol s žáky s OMJ a 60 % mateřských škol s dětmi s OMJ.
- Pedagogickým pracovníkem zodpovědným za adaptaci byl ve školách se třídami s převahou ukrajinských žáků ve většině případů člen vedení školy, a to i přesto, že je rozsah úkolů spojených s adaptačním procesem a integrací žáků velmi rozsáhlý.

Organizace výuky českého jazyka

- Vzdělávání ukrajinských žáků v samostatných skupinách bylo zaměřeno především na výuku českého jazyka jako druhého jazyka.
- Výuka českého jazyka jako druhého jazyka je zajištěna na většině základních a středních škol s žáky s OMJ. Ve třetině základních škol žádný z vyučujících českého jazyka jako druhého jazyka nemá příslušné vzdělání. V mateřských školách je situace problematičtější, neboť skupiny pro jazykovou přípravu dětí s OMJ jsou jen ve čtvrtině z nich.
- Rozsah výuky českého jazyka jako druhého jazyka je většinou škol uváděn jako dostatečný. Reálné počty 1–2 hodiny týdně v době mimo rozvrh a nedostatečné sledování pokroku žáků v oblasti jazykového vzdělávání ukazují možný rozpor v optimistickém hodnocení ze strany škol.

Vliv žáků s OMJ na organizaci a kvalitu výuky

- Vzdělávání dětí a žáků s OMJ v hospitovaných hodinách evidentně ovlivňovalo kvalitativní charakteristiky výuky. V mateřských i základních školách vyšší podíl dětí a žáků s OMJ posiloval znaky individualizace a soustředění na zapojení všech žáků. S vyšším podílem žáků s OMJ ovšem klesal rozvoj komunikačních dovedností a spolupráce mezi žáky. Střední školy lépe zvládaly jen nízký podíl žáků s OMJ, celkově však kvalita výuky s rostoucím podílem těchto žáků klesala.
- Při inspekční činnosti zaměřené na základní školy s třídami s vysokým podílem ukrajinských žáků byly kromě jiného zaznamenány vyšší nároky na organizaci výuky, ve třech čtvrtinách škol byly pro ukrajinské žáky zřízeny samostatné třídy. Vyučovacím jazykem byl ve třetině škol vedle českého také ukrajinský jazyk.

Integrace a psychosociální problémy ukrajinských žáků

- Celková absence ukrajinských žáků byla v porovnání s ostatními žáky vyšší jen v jedné desetině základních škol se třídami s převahou ukrajinských žáků. Vysokou absenci ukrajinských žáků školy řeší komunikací se zákonnými zástupci, v nejzastšíh případě pak ve spolupráci s OSPOD.
- Psychosociální problémy ukrajinských žáků byly pozorovány na třech pětinách základních škol a přibližně ve třetině středních a mateřských škol. K nejčastějším pozorovaným psychickým problémům patřily uzavřenost, emoční přecitlivělost a úzkostné stavy/deprese. Ve čtvrtině základních škol nebyla žákům s odlišným mateřským jazykem poskytována potřebná psychologická podpora psychologem či chyběla intenzivnější spolupráce s pedagogicko-psychologickou poradnou.
- Vztahy žáků s odlišným mateřským jazykem s ostatními žáky jsou v navštívených školách dle hodnocení škol na dobré úrovni. Jazykovou bariéru žáků s OMJ a jejich zákonných zástupců považují přibližně dvě třetiny základních škol za nejzávažnější překážku při integraci a vzdělávání těchto žáků.
- Ve dvou třetinách základních škol s třídami s převahou ukrajinských žáků byla komunikace s jejich zákonnými zástupci na srovnatelné úrovni jako komunikace se zákonnými zástupci ostatních žáků, zhoršená komunikace byla zaznamenána pouze v pětině škol.

Podpora výuky žáků s OMJ

- Podpora žáků s OMJ při výuce a učení se nejčastěji skládala z poskytnutí vzdělávacích pomůcek zdarma, využívání jazykových variant výukových materiálů, zajištění účasti na mimoškolních aktivitách a z využití asistenta pedagoga. K cílenější podpoře žáků s OMJ využívaly školy individuální vzdělávací plán a diagnostiku vzdělávacích potřeb speciálním pedagogem. Důležitou podporu představují společné školní a mimoškolní aktivity žáků s OMJ a ostatních žáků (školní družina, zájmové kroužky, sportovní aktivity či kulturní akce).

- Základní školy s třídami s převahou ukrajinských žáků podporují jejich vzdělávání zajištěním výukových materiálů v ukrajinském jazyce (materiály z internetu, originální materiály, překlady).
- Při zajištění podpory integrace a vzdělávání dětí a žáků s OMJ spolupracují mateřské, základní a střední školy s širokým spektrem partnerů, jednalo se především o mnohohvrstevnatou spolupráci se zřizovatelem, spolupráci v metodické podpoře s Národním pedagogickým institutem ČR a spolupráci s neziskovými organizacemi, jejichž náplní je integrace cizinců. Dále partneři podporují tyto žáky ve formě doučování, ve finanční pomoci, zajištěním překladů výukových materiálů a zapojením žáků do různých mimoškolních aktivit.
- K nejčastějším potřebám pedagogů v souvislosti s integrací a vzděláváním žáků s OMJ patřily zajištění většího množství výukových a učebních materiálů, požadavek na ucelenou metodickou podporu a pokračování dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Učitelé rovněž uváděli potřebu přijetí asistentů pedagoga hovořících ukrajinsky a zaměstnanců, kteří by tlumočili informace nejen žákům, ale i jejich zákonným zástupcům. Náročnost vzdělávání vyššího počtu žáků s OMJ se promítla i do vyšší potřeby psychologické podpory pro učitele.

Odlišnosti ve výuce – povinnost distanční výuky na ukrajinských školách pro některé žáky

- Ve třetině základních škol se někteří ukrajinští žáci museli vedle výuky v české škole účastnit ještě distanční výuky ve své kmenové škole na Ukrajině. Dle odhadu škol se tato výuka týkala 12 % ukrajinských žáků. Každodenní zapojení do distanční výuky bylo zaznamenáno v necelé čtvrtině základních škol, ve více než polovině škol se žáci zapojili do distanční výuky vícekrát týdně.

3

Organizace vzdělávání dětí a žáků s odlišným mateřským jazykem

3 ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ A ŽÁKŮ S ODLIŠNÝM MATEŘSKÝM JAZYKEM

3.1 Systémový přístup k integraci a vzdělávání dětí a žáků s odlišným mateřským jazykem ze strany vedení škol

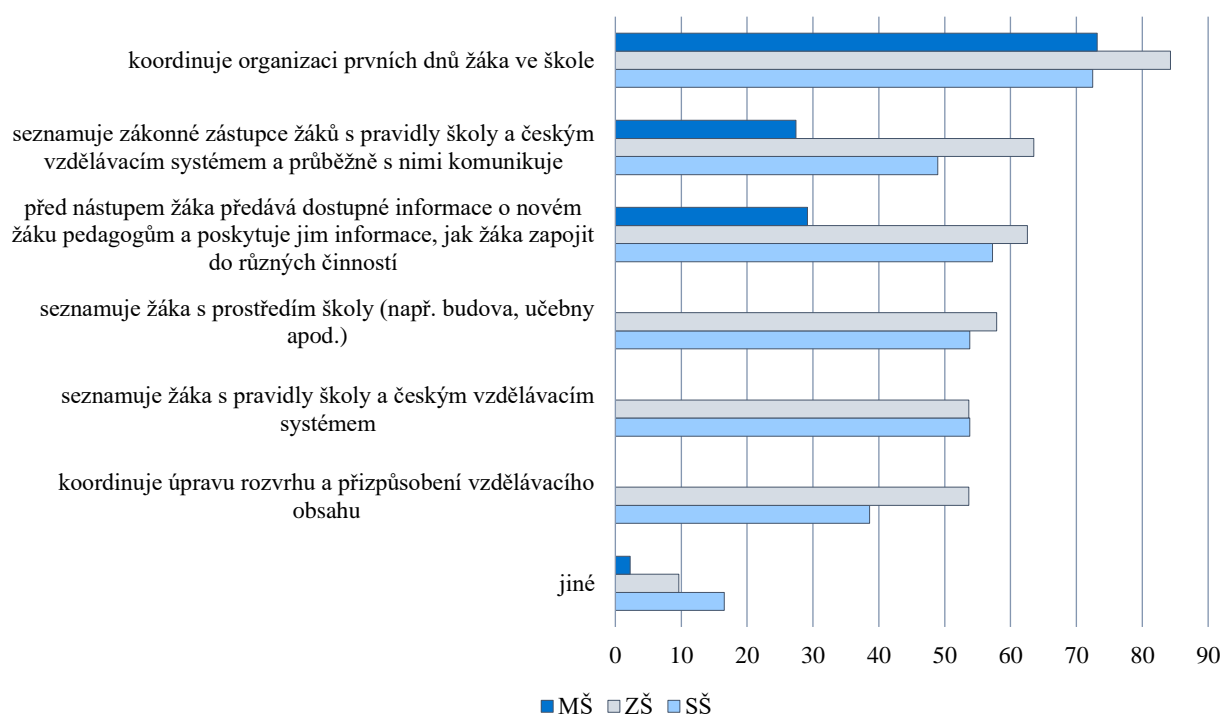
Základem úspěšného začlenění dětí a žáků s OMJ je systémový přístup v rámci školy projevovaný promyšlenými kroky a předvídatelným postupem jednotlivých aktérů ve škole. Klíčovým znakem systémového přístupu jsou jasné vymezená zodpovědnost a standardizované postupy pro integraci žáků s OMJ. Systémový přístup bývá založen na:

- nastavení zásad a specifikací postupů spojených s přijímáním a adaptací dětí a žáků s OMJ;
- ustanovení osob odpovědných za koordinaci adaptace těchto dětí a žáků;
- specifických formách systémové integrace, například na přidělení „patrona“ z řad spolužáků apod.

Z inspekčních zjištění bohužel vyplývá, že jen dvě třetiny navštívených základních i středních škol s žáky s OMJ měly vypracovány nějaké zásady a postupy pro jejich přijímání a adaptaci; znepokojivé je, že tyto zásady a postupy byly ve větší míře vytvářeny až v návaznosti na příchod ukrajinských dětí, ačkoli děti a žáci s OMJ v těchto školách byli v různé míře přítomni již předtím. Přibližně jen čtvrtina základních škol a tři čtvrtiny středních škol měly určenu konkrétní osobu v pedagogickém sboru pověřenou koordinací adaptačního procesu žáků s OMJ. Neuspokojivá situace byla zaznamenána v mateřských školách s výskytem dětí s OMJ – pedagog pověřený koordinací adaptačního procesu byl přítomen jen ve 40 % z nich.

Aktivity koordinátora adaptačního procesu mohou být velmi široké: od péče o žáky s OMJ až po seznámení jejich zákonných zástupců s českým vzdělávacím systémem a pravidly školy (graf 1). V porovnání se situací registrovanou na jaře 2022 byla zaznamenána méně intenzivní činnost koordinátorů adaptačního procesu (o 10–15 procentních bodů); na jaře 2022 ovšem mezi navštívenými školami převládaly školy s vysokým podílem nových žáků z Ukrajiny.

GRAF 1 | Aktivity koordinátora adaptačního procesu žáků s odlišným mateřským jazykem (podíl mateřských, základních a středních škol v %)

V základních školách s třídami s převahou ukrajinských žáků bylo sledováno, zda je i samotná výuka v těchto třídách koordinována pověřeným pedagogem. Jen ve čtvrtině základních škol byla výuka koordinována přímo koordinátorem adaptačního procesu, v ostatních školách tuto roli zastávalo vedení školy (ředitel a zástupce ředitele školy), v menší míře pak výchovný poradce či speciální pedagog. To se vzhledem k vysoké náročnosti a specifikům výuky i adaptace

ve třídách s převahou ukrajinských žáků jeví jako problematické – členové vedení školy jsou podle mnoha dalších zjištění přetížení běžnými úkoly a nemohou dostatečně zajistit koordinaci adaptačního procesu.

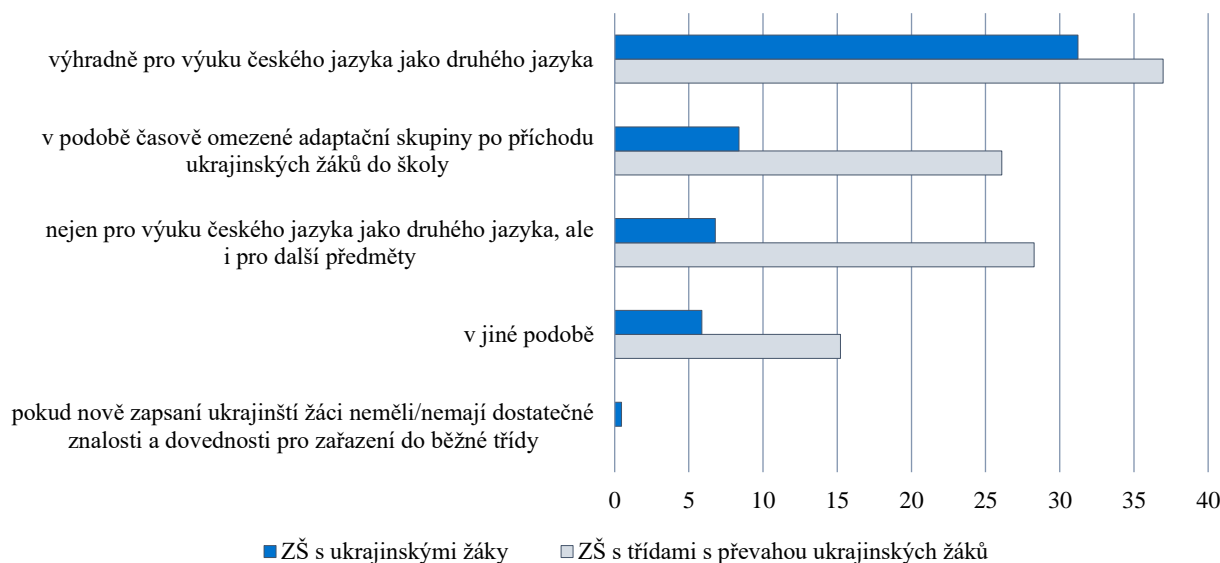
Specifická forma adaptace dětí a žáků přidělením „patrona“ z řad spolužáků, který novému dítěti či žákovi v počátcích ve škole pomáhá, byla zaznamenána téměř ve třech čtvrtinách základních škol, více než v polovině středních škol a v necelé třetině mateřských škol. Kromě spolužáka ze stejné třídy byl „patronem“ také žák vyššího ročníku, který se orientuje ve fungování školy, případně se jednalo o žáka s OMJ, který se ve škole již nějakou dobu vzdělává. Prakticky bez výjimky byla tato přirozená forma pomoci dětem a žákům s OMJ hodnocena všemi aktéry jako intenzivní a přínosná.

Osvědčilo se nám přidělení pomáhajícího spolužáka. Jednalo se o spolužáka, který dobře hovoří mateřským jazykem adaptujícího se žáka. V prvních týdnech byla tato pomoc neefektivnější.

3.2 Samostatné skupiny

Přístup založený na vzdělávání ukrajinských žáků v samostatných skupinách využila ve školním roce 2022/2023 necelá polovina (45 %) základních škol a většina (85 %) základních škol s třídami s převahou ukrajinských žáků, méně časté bylo využívání samostatných skupin ve středních a mateřských školách (u dětí a žáků s OMJ přítomných ve školách před únorem 2022 nebyla tato forma vzdělávání zaznamenána). Pokud jsou samostatné skupiny zaváděny výhradně pro výuku českého jazyka jako druhého jazyka (bylo zaznamenáno v 31 % základních škol s ukrajinskými žáky a v 37 % základních škol s třídami s převahou ukrajinských žáků), jedná se o vhodné a logické využití samostatných skupin, zejména v případě časově omezené samostatné skupiny. Naproti tomu využívání samostatné skupiny nejen pro výuku českého jazyka jako druhého jazyka, ale i pro výuku dalších předmětů zvyšuje riziko nízké úspěšnosti integrace žáků s OMJ. Vyšší výskyt těchto skupin právě ve školách s třídami s převahou ukrajinských žáků naznačuje, že adaptační proces v těchto školách bude mít delší časové trvání a jeho úspěšnost může být nízká (graf 2).

GRAF 2 | Využití samostatných skupin pro vzdělávání ukrajinských žáků (podíl základních škol s ukrajinskými žáky, základních škol s třídami s převahou ukrajinských žáků v %)

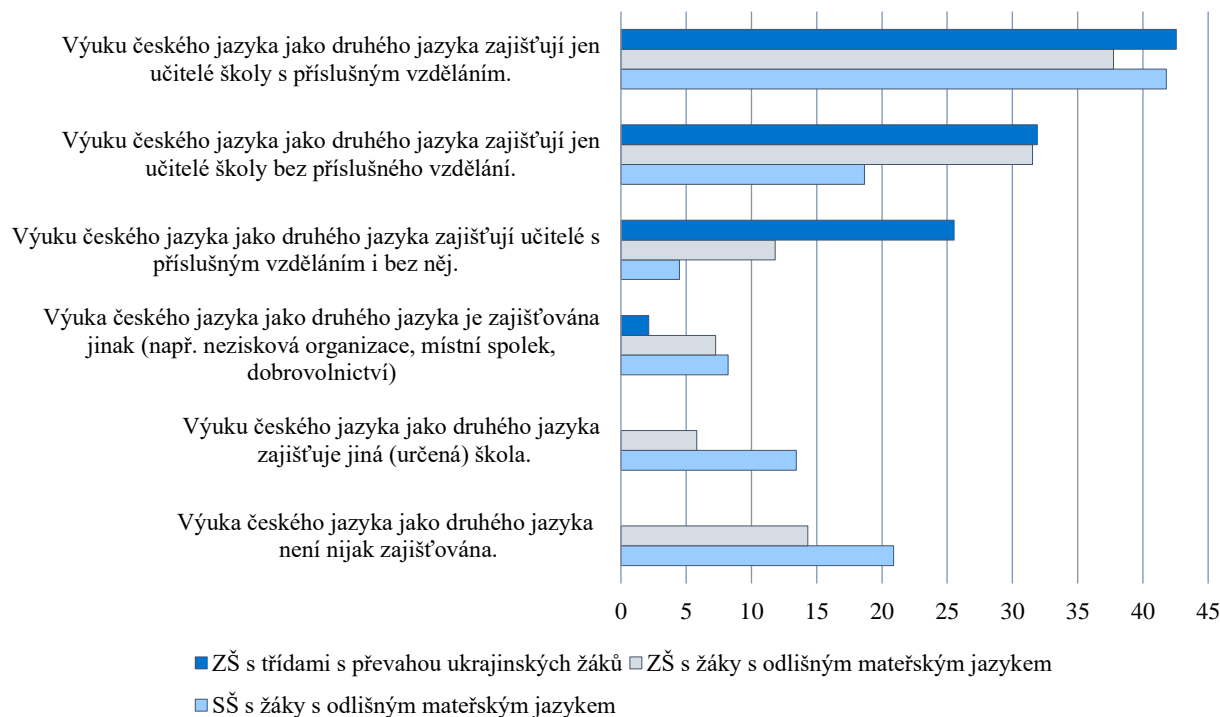
3.3 Výuka českého jazyka jako druhého jazyka

Za důležitý předpoklad pro úspěch dětí a žáků s OMJ nejen ve vzdělávacím procesu, ale také ve společenském a pracovním uplatnění, je považováno kvalitní osvojení si jazyka cílové země. Nedostatečné jazykové dovednosti jsou překážkou při začleňování do výuky, mají vliv na sebevědomí a jejich pohodu. Z těchto důvodů musí být jazykové přípravě dětí a žáků s OMJ věnována zvýšená pozornost.

Výuka českého jazyka jako druhého jazyka nebyla pro žáky s OMJ zajištěna ve 14 % základních škol (tj. každá sedmá škola). Důvodem pro nezajištění této výuky byly zejména těžší formy zdravotního postižení žáků s OMJ, případně skutečnost, že žáci s OMJ již ovládají český jazyk na takové úrovni, že výuku češtiny jako druhého jazyka nepotřebují. Všechny navštívené základní školy s třídami s převahou ukrajinských žáků v nějaké formě výuku českého jazyka jako druhého jazyka poskytují (graf 3). Možné problémy naznačuje situace v mateřských školách, kde skupiny pro

jazykovou přípravu dětí s OMJ byly zřízeny pouze v necelé čtvrtině z nich. Častěji sice byly zřizovány v mateřských školách s více než 10 % dětí s OMJ (51 %) oproti mateřským školám s méně než 10 % dětí s OMJ (13 %), přesto je velmi nízký výskyt skupin pro jazykovou přípravu znepokojivý.

GRAF 3 | Způsob zajištění výuky českého jazyka jako druhého jazyka žáků (podíl základních škol s třídami s převahou ukrajinských žáků, základních škol s odlišným mateřským jazykem a středních škol s odlišným mateřským jazykem v %)

Předpokladem pro zajištění kvalitní výuky českého jazyka jako druhého jazyka je odpovídající vzdělání pedagogů, kteří jej vyučují. Bohužel jen ve dvou pětinach základních a středních škol je tato výuka zajištěna kvalifikovaně. V části základních škol jsou sice pedagogové, kteří mají odpovídající vzdělání, ale jejich kapacity nejsou dostačující. Jedná se o desetinu základních škol s žáky s OMJ a vcelku očekávaně o čtvrtinu základních škol se třídami s převahou ukrajinských žáků (graf 3). V případě nedostatku vlastních personálních kapacit školy v některých případech spolupracovaly s jinou školou, která výuku zajistila, nebo s dalšími aktéry (např. neziskovou organizací, místním spolkem, dobrovolníky).

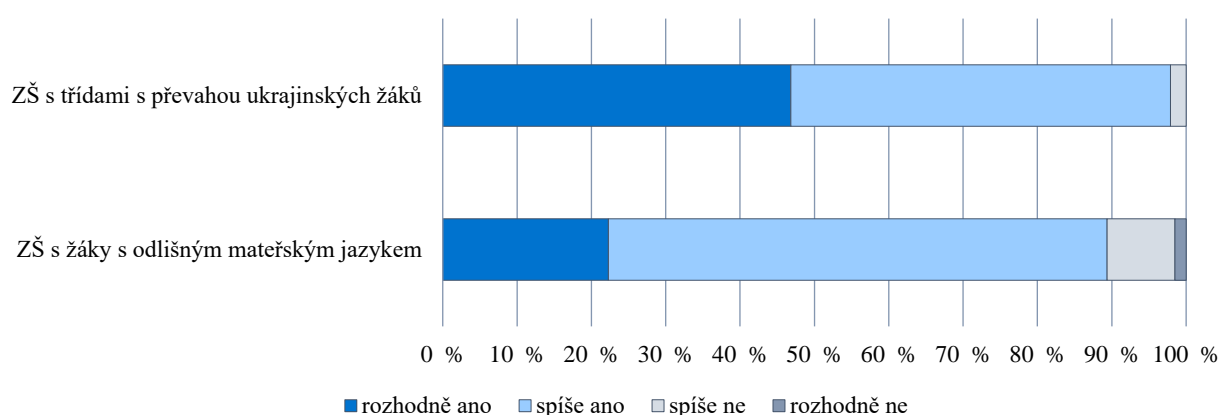
Výuka českého jazyka jako druhého jazyka probíhala v největší míře v rámci běžného rozvrhu (v přibližně polovině základních škol s žáky s OMJ), zhruba ve dvou pětinach těchto škol byla realizována částečně v rámci rozvrhu i mimo něj. Výuka českého jazyka jako druhého jazyka v době mimo rozvrh (vyskytovala se v necelé desetině základních škol s žáky s OMJ, ale v plných 42 % středních škol s žáky s OMJ) zvyšuje opět riziko nízké úspěšnosti adaptace žáků s OMJ, neboť výuka v čase mimo rozvrh má často nižší míru efektivity; přitom dobrá znalost českého jazyka je pro úspěšnou integraci žáků klíčová.

V 70 % základních škol absolvují žáci s OMJ výuku českého jazyka jako druhého jazyka v rozsahu 3 a více hodin týdně (tabulka 4). V základních školách s nižším podílem žáků s OMJ je častější rozsah jen 1–2 hodiny týdně, naproti tomu v základních školách s vyšším podílem žáků s OMJ jsou častější 3–4 hodiny týdně. Výuka v rozsahu menším než tři hodiny týdně nevede k rychlému zvládnutí českého jazyka na takové úrovni, aby umožnila integraci žáků v co nejkratším čase a tím jim umožnila získat kvalitní vzdělání v následném studiu.

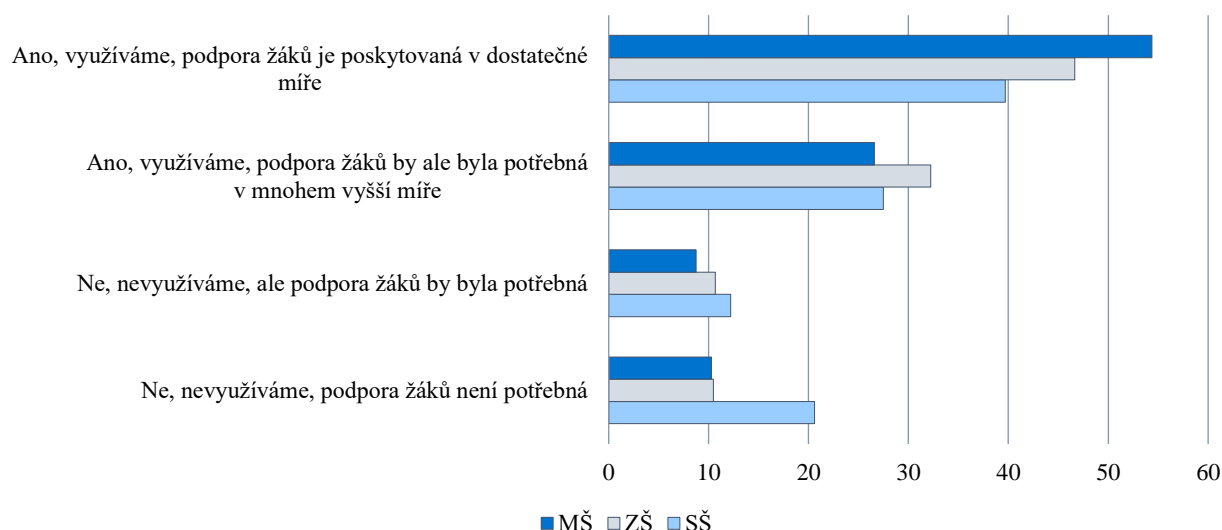
TABULKA 4 | Týdenní počet hodin výuky českého jazyka jako druhého jazyka u žáků s odlišným mateřským jazykem (podíl základních škol v %)

Počet hodin	Podíl
1–2	29,4
3–4	38,1
5–6	17,4
7 a více	15,0

Koordinátoři nebo členové vedení základních škol hodnotí pozitivně svou schopnost pokrytí reálných potřeb výuky českého jazyka jako druhého jazyka (graf 4). To, zda byly potřeby žáků skutečně pokryty v dostatečné míře, se bude projevat mj. ve studijní úspěšnosti žáků s OMJ na středních školách. Problematicnost uvedeného hodnocení je patrná hned z následujícího zjištění, které se týká sledování pokroku žáků.

GRAF 4 | Hodnocení pokrytí reálné potřeby výuky českého jazyka jako druhého jazyka žáků (podíl základních škol v %)

Pro efektivitu poskytované podpory v oblasti osvojování českého jazyka je klíčové cílené sledování pokroku žáků, které základní školy s žáky s OMJ v nějaké kvalitě realizují v 79 %. Ze situace na školách vyplývá, že míra poskytované podpory na základě cíleného sledování je dostatečná jen v necelé polovině základních škol a u středních škol dokonce jen ve dvou pětinach (graf 5). Vysoký podíl mateřských, základních i středních škol, které cíleně pokrok dětí a žáků v této oblasti nesledují, je alarmující. Jestliže plná jedna třetina středních škol nevěnuje osvojování českého jazyka dostatečnou pozornost, jsou tím ohroženy dlouhodobé cíle úspěšné integrace žáků s OMJ a výrazně se snižují možnosti těchto žáků v profesním uplatnění.

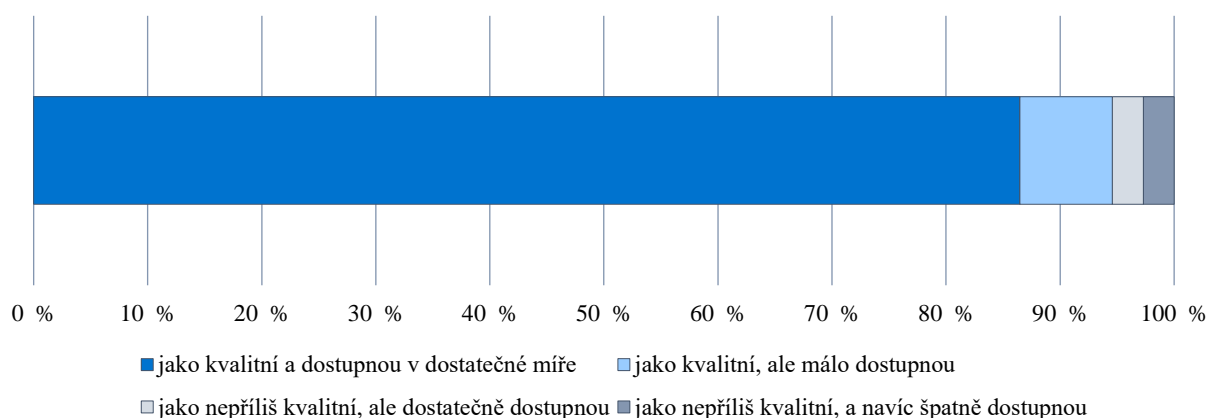
GRAF 5 | Cílené sledování pokroku dětí a žáků v osvojování si českého jazyka vedením školy a koordinátory (podíl mateřských, základních a středních škol s žáky s odlišným mateřským jazykem v %)

3.4 Specifika organizace škol s třídami s vysokým podílem ukrajinských žáků

V základních školách se třídami s převahou ukrajinských žáků bylo možné detailněji hodnotit některá organizační specifika. Prvním byl vysoký výskyt zcela samostatných tříd pro ukrajinské žáky, který se vyskytoval v necelých třech čtvrtinách ze 47 navštívených základních škol s třídami s převahou ukrajinských žáků. Ve většině těchto škol byli v samostatné třídě vzdělávání žáci ve věku odpovídajícím danému ročníku vzdělávání, zaznamenány byly ale i samostatné třídy s přítomnými žáky vyššího věku (11 %) nebo nižšího věku (13 %). Při vědomí toho, že organizace výuky v případě vysokého podílu ukrajinských žáků je pro školu obtížná, nejsou uvedené přístupy dlouhodobě udržitelné a znamenají vysoce rizikové jevy, které velmi ztíží nebo zcela znemožní úspěšnou integraci těchto žáků.

Školy s třídami s převahou ukrajinských žáků podporují jejich vzdělávání zajištěním výukových materiálů v ukrajinském jazyce. Jednalo se především o materiály stažené z webových stránek, které učitelé navzájem sdílejí, dále pak překlady českých materiálů a využití originálních materiálů. Výrazná většina škol (86 %) hodnotila dostupnost a kvalitu výukových materiálů v ukrajinském jazyce jako kvalitní a dostupnou v dostatečné míře, horší dostupnost těchto materiálů uvedla desetina škol (graf 6).

GRAF 6 | Hodnocení dostupnosti a kvality výukových materiálů v ukrajinském jazyce (podíl základních škol s třídami s převahou ukrajinských žáků v %)

Různá úroveň adaptace ukrajinských žáků se projevila i v odlišnostech způsobů pololetního hodnocení žáků. Ve třídách s převahou ukrajinských žáků se většinou pololetní hodnocení na vysvědčení v nějaké míře lišilo oproti hodnocení žáků v ostatních třídách (tabulka 5). Často byly hlavní a naukové předměty hodnoceny slovně, výchovné předměty pak klasifikovány známkami. Při hodnocení byla zohledňována jazyková bariéra a hodnocení bylo často „mírnější“. Díky individuálnímu přizpůsobení hodnocení mohl být dle škol lépe zaznamenán učební pokrok těchto žáků. Více než dvě třetiny z této skupiny základních škol předpokládají, že odlišnosti v pololetním hodnocení budou využity v podobném rozsahu i na konci školního roku. Jen desetina škol uvedla, že hodnocení na konci školního roku se formou bude lišit od hodnocení pololetního. Zatímco individuální sledování a hodnocení pokroku jednotlivých žáků je nepochybně žádoucí, tak častý trend spočívající ve snižování nároků je opět z dlouhodobého hlediska velmi rizikový, protože snižuje šance ukrajinských žáků na další úspěšné studium.

TABULKA 5 | Pololetní hodnocení žáků na vysvědčení ve třídách s převahou ukrajinských žáků (podíl základních škol s třídami s převahou ukrajinských žáků v %)

Pololetní hodnocení na vysvědčení	Podíl
Bylo shodné s hodnocením žáků v ostatních třídách.	44,7
Lišilo se jen v některých částech.	29,8
Bylo zcela odlišné.	8,5
Lišilo se individuálně (různé skupiny ukrajinských žáků měly upraveno hodnocení odlišným způsobem).	17,0

3.5 Distanční výuka z Ukrajiny

Přibližně ve třetině navštívených základních škol s ukrajinskými žáky byla registrována situace, kdy je na ukrajinské žáky z jejich domovských škol vyvíjen tlak, aby se pravidelně (např. v odpoledních hodinách) účastnili vedle vzdělávání v české škole také povinné distanční výuky vedené z Ukrajiny. Tato situace se podle koordinátorů adaptace nebo členů vedení školy týká jen části ukrajinských žáků. Podle jejich odhadů se jedná o 12,5 % ukrajinských žáků, kteří jsou nyní vzděláváni v českých základních školách. Tento podíl je sice mírně nižší než na jaře 2022, kdy jich bylo 14 %, přesto se jedná o vysoký podíl ukrajinských žáků, pokud jej doplníme o informaci o rozsahu distanční výuky. V necelé čtvrtině případů se žáci do povinné distanční výuky vedené z jejich domovských škol na Ukrajině zapojovali každý den, ve více než polovině případů se účastnili této výuky vícekrát týdně. Ve 13 % středních škol byla také zaznamenána účast jejich žáků na pravidelné distanční výuce vedené z Ukrajiny. Distanční výuka vedená z ukrajinských škol může samozřejmě zajišťovat kontakt s původní školou, ale je pro žáky velmi náročná a ve svém důsledku opět snižuje úspěšnost integrace ukrajinských žáků. Složitou situaci dokumentuje následující názor jedné základní školy.

Pro nás je důležité, aby byla jasně nastavena pravidla distanční výuky žáků ze strany ukrajinských škol. Ukrajinské školy striktně po některých žácích vyžadují pravidelné vzdělávání distančním způsobem a plnění úkolů. Jedná se zhruba o polovinu našich žáků, kteří se mají jednou až čtyřikrát týdně připojovat k domovské škole. Někteří dostávají jednou týdně e-mailem úkoly a ty musí plnit.

A decorative horizontal bar consisting of a long grey rectangle on the left, a large white number '4' with a black outline in the center, and a shorter grey rectangle on the right.

4

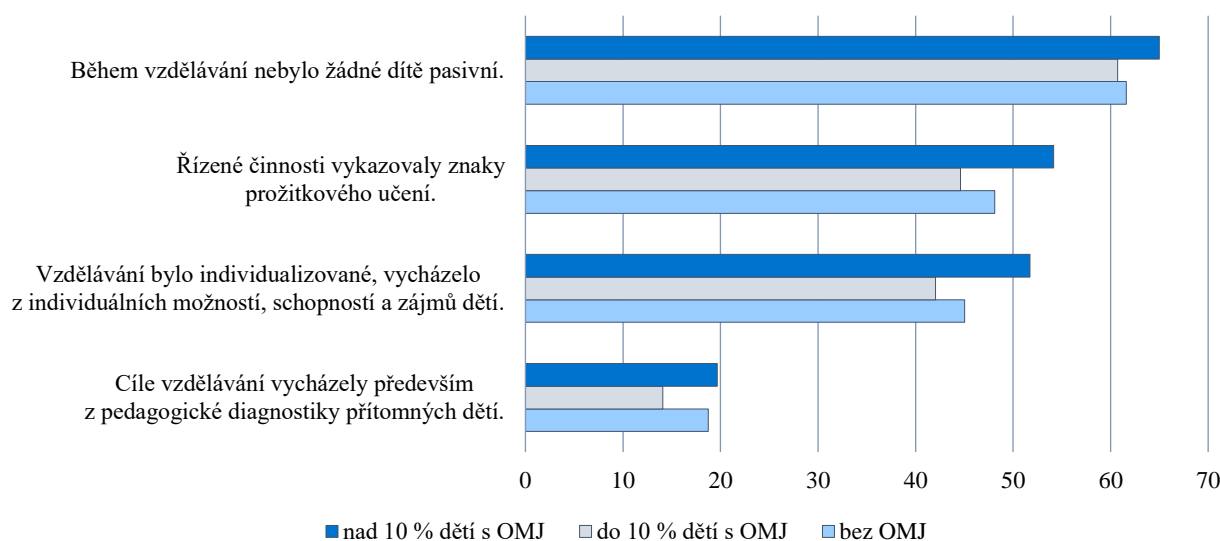
Průběh výuky ve školách
s odlišným mateřským
jazykem

4 PRŮBĚH VÝUKY VE ŠKOLÁCH S ODLIŠNÝM MATEŘSKÝM JAZYKEM ŽÁKŮ

Přítomnost žáka s OMJ se v nějaké míře projeví v každé vyučovací hodině. Pokud je žáků s OMJ ve třídě přítomno více, je vliv výraznější. Hospitované hodiny byly rozděleny na hodiny ve třídách bez přítomných žáků s OMJ, hodiny s podílem žáků s OMJ do 10 % a hodiny s podílem těchto žáků nad 10 %. Porovnána byla i výuka ve školách s třídami s vysokým podílem ukrajinských žáků.

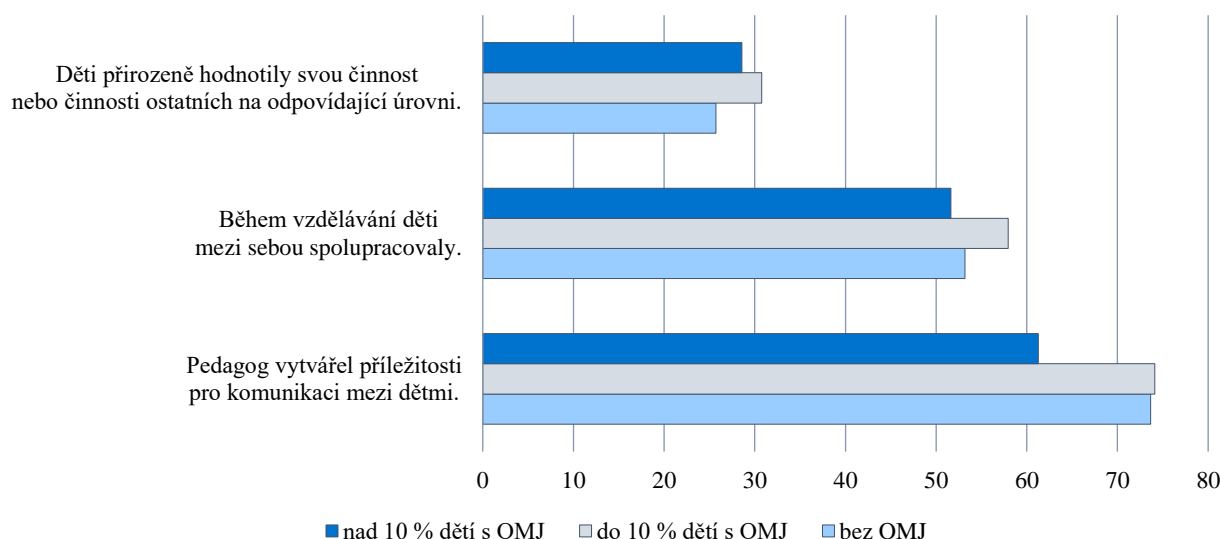
Výrazné rozdíly ve výskytu některých znaků ukazují, že v mateřských školách příchod dětí s OMJ vede ke snížení kvality poskytovaného vzdělávání, dlouhodobě však vyšší podíl dětí s OMJ vede naopak k přesunu důrazu na individualizaci, pedagogickou diagnostiku a větší snahu zapojit každé dítě.

GRAF 7 | Znaky individualizace s nižším výskytem ve třídách v mateřských školách s malým podílem dětí s odlišným mateřským jazykem (OMJ) (podíl hospitací v %)

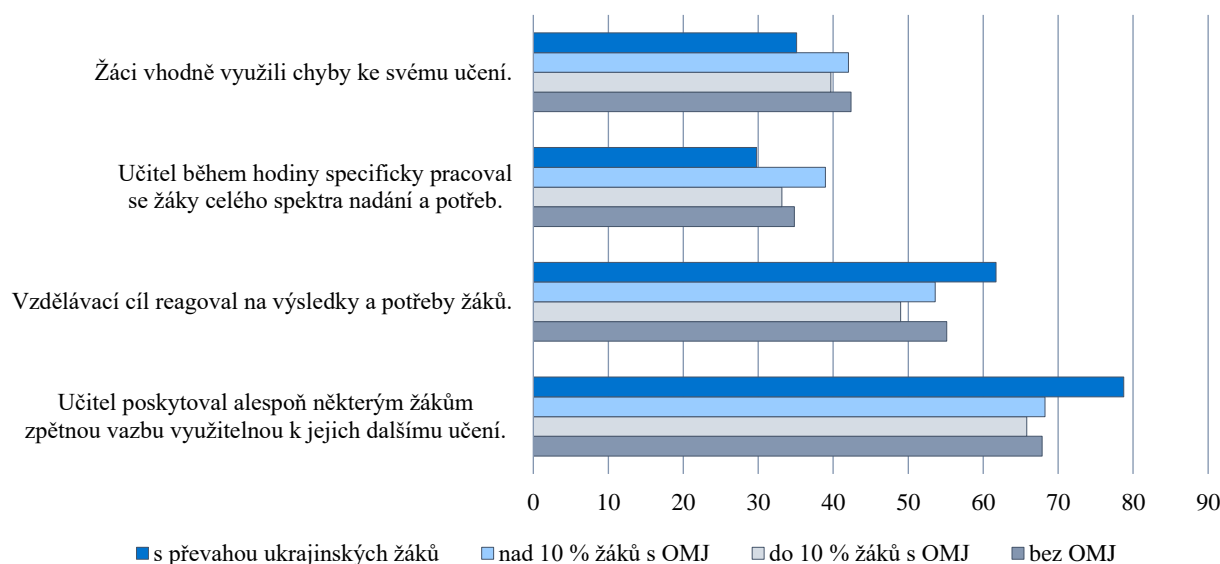
Důraz na individualizaci však může ve třídách s vyšším podílem dětí s OMJ vést k poklesu jejich vzájemné spolupráce kvůli méně intenzivní komunikaci mezi nimi. Tento důsledek je pravděpodobně očekávatelný, ale může být rizikovým pro úspěšný proces integrace dětí s OMJ.

GRAF 8 | Znaky spolupráce a komunikace s vyšším výskytem ve třídách v mateřských školách s malým podílem dětí s odlišným mateřským jazykem (OMJ) (podíl hospitací v %)

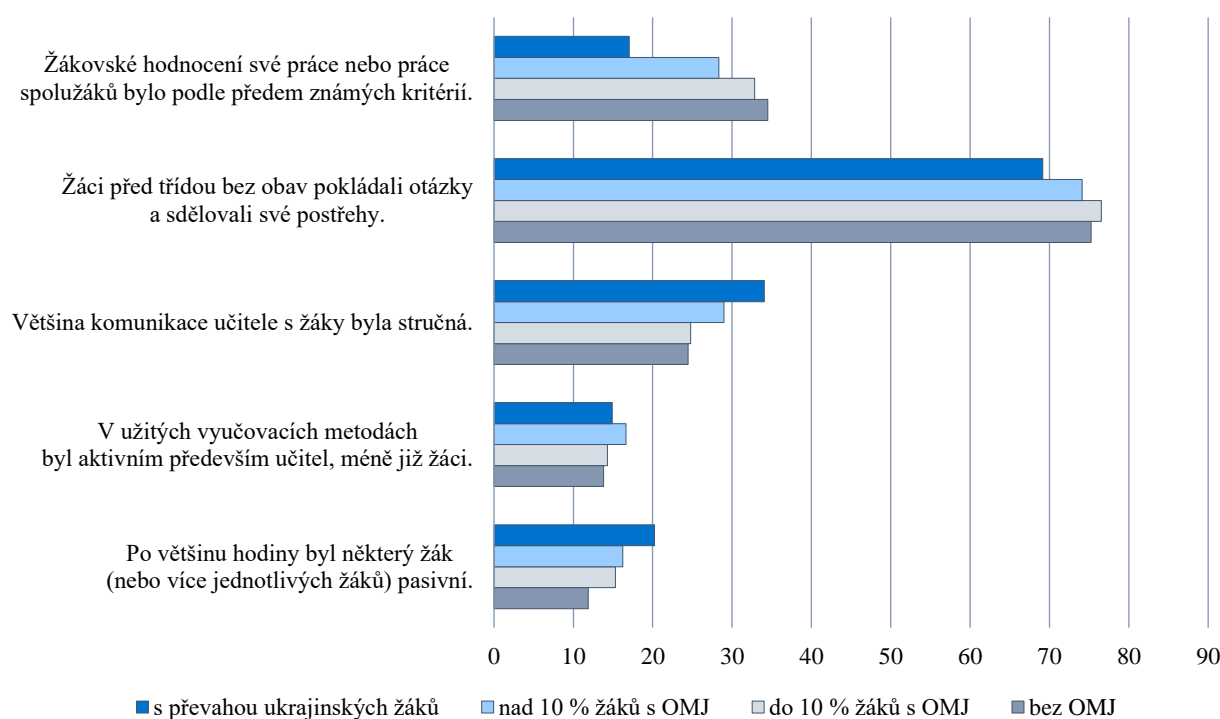
Podobný, ale ještě výraznější trend je patrný i v základních školách. V grafech je pro srovnání uvedena i situace ve třídách s převahou ukrajinských žáků. Podíl těchto hospitací je výrazně nižší a zastoupení hospitovaných předmětů je méně reprezentativní, proto údaje z těchto hospitací jen doplňují trend plynoucí z hodin s žáky s OMJ. Podobně jako u mateřských škol je i v základních školách patrný pokles četnosti některých znaků dokládajících individualizaci ve třídách s nízkým podílem žáků s OMJ, zatímco vyšší podíl žáků s OMJ naopak individualizaci prohlubuje.

GRAF 9 | Kvalitativní znaky s nižším výskytem ve třídách základních škol s malým podílem žáků s odlišným mateřským jazykem (OMJ) (podíl hospitací v %)

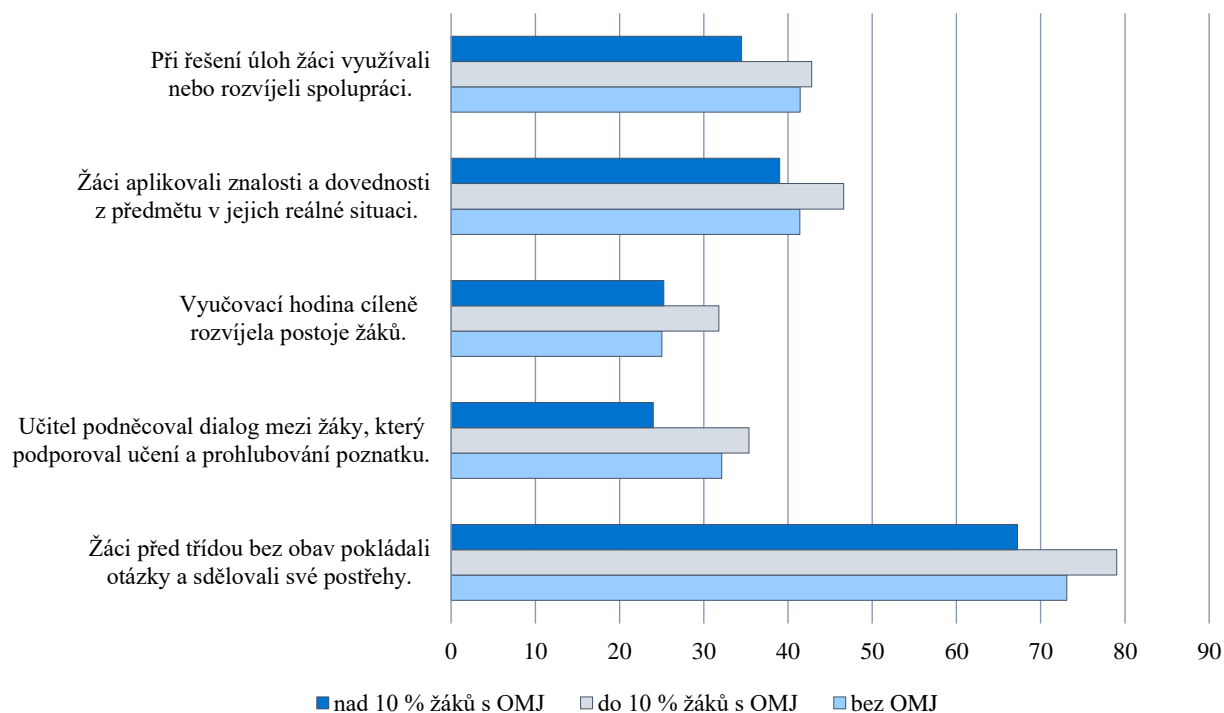
Obdobně jako v mateřských školách i vyšší podíl žáků s OMJ v základních školách snižuje příležitosti ke komunikaci a její kvalitu a naopak zvyšuje pasivitu žáků ve výuce.

GRAF 10 | Znaky dokládající nižší kvalitu ve třídách základních škol s vyšším podílem žáků s odlišným mateřským jazykem (OMJ) (podíl hospitací v %)

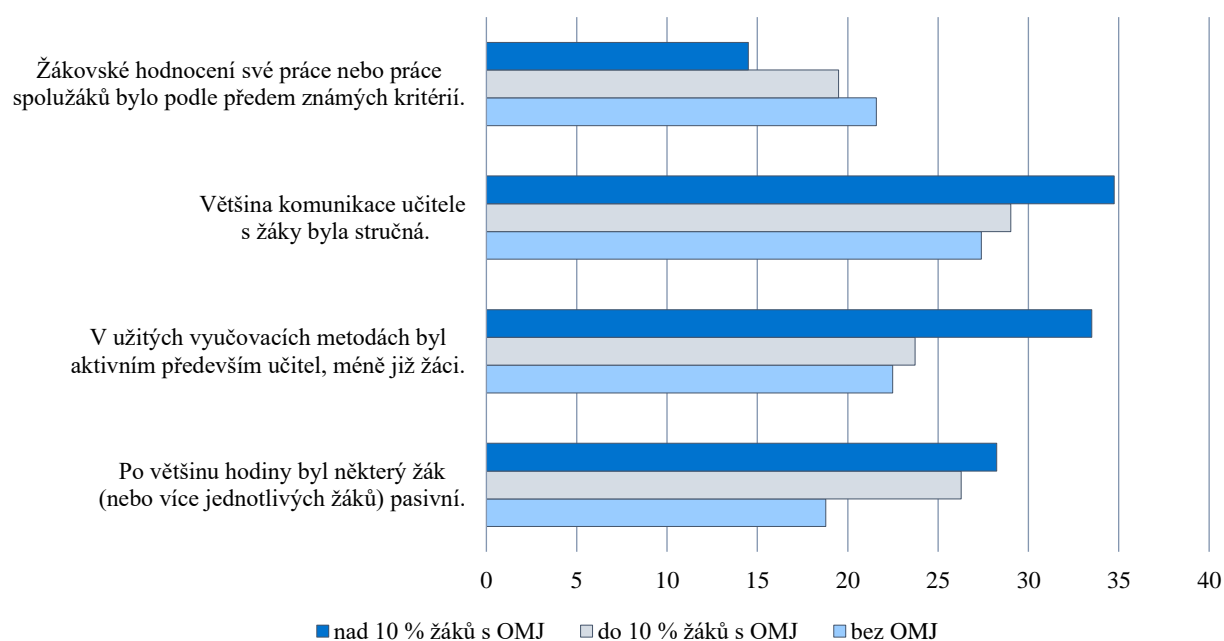
Situace ve středních školách se liší v tom, že určité zvýšení kvality výuky bylo patrné jen ve třídách s nízkým podílem žáků s OMJ (většinou se jedná jen o jednoho nebo dva žáky). Ve třídách s vyšším výskytem těchto žáků se již kvalita opět snižuje, nebo je dokonce výuka méně kvalitní než bez těchto žáků. Zvýšení kvality je patrné i u některých znaků dokládajících rozvoj spolupráce a komunikace mezi žáky.

GRAF 11 | Kvalitativní znaky s vyšším výskytem ve třídách středních škol s malým podílem žáků s odlišným mateřským jazykem (OMJ) (podíl hospitací v %)

Také ve středních školách je (podobně jako v základních školách i školách mateřských) patrný výrazný pokles úrovně zaznamenaných znaků kvalitní komunikace mezi žáky ve výuce s rostoucím podílem žáků s OMJ ve třídách.

GRAF 12 | Znaky dokládající nižší kvalitu ve třídách středních škol s vyšším podílem žáků s odlišným mateřským jazykem (OMJ) (podíl hospitací v %)

Uvedená zjištění z hospitací dokládají vyšší náročnost v oblasti rozvoje kvalitní komunikace žáků během výuky a obtížnosti spojené se zařazováním spolupráce mezi žáky. Naopak v případě mateřských i základních škol je patrný důraz na individualizaci a začleňování každého dítěte a žáka. U středních škol je obecně individualizace v hodině méně častá, proto se ve třídách s vyšším výskytem žáků s OMJ vyskytuje také v nízké míře.

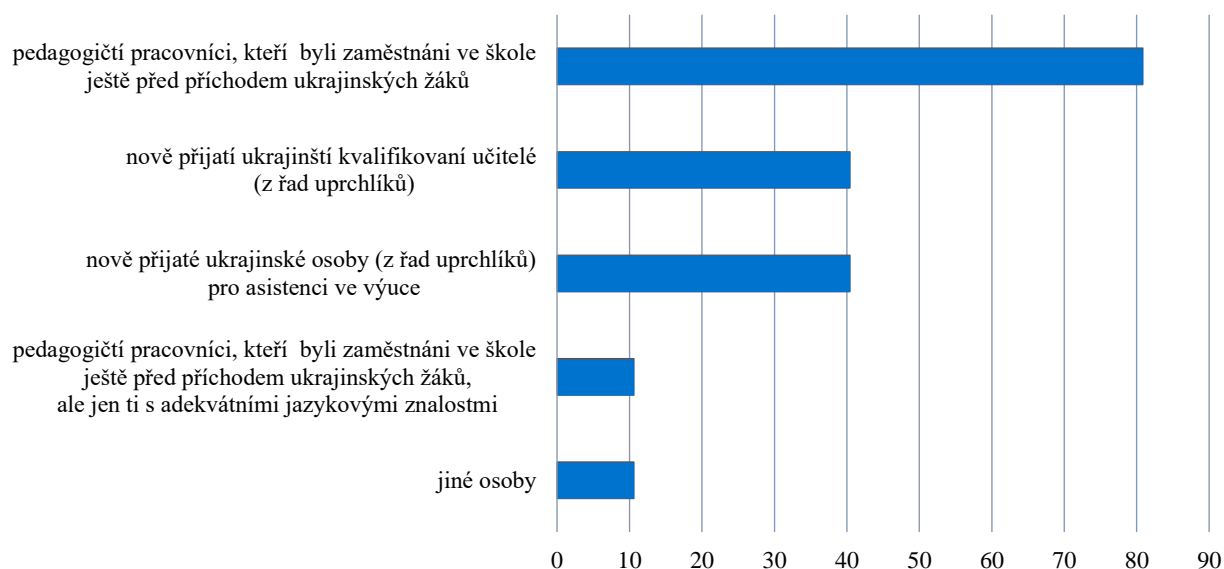
Problémy se vzděláváním dětí a žáků s OMJ určitým způsobem dokreslují uvedené zkušenosti dvou škol:

V případě, že je ve třídě více dětí s odlišným mateřským jazykem, tak tyto děti vytváří vlastní komunitu, selektují se a nespolupracují společně. Kvůli jazykové bariéře nerespektují pravidla, ve třídě je proto větší ruch a problémy s kázní.

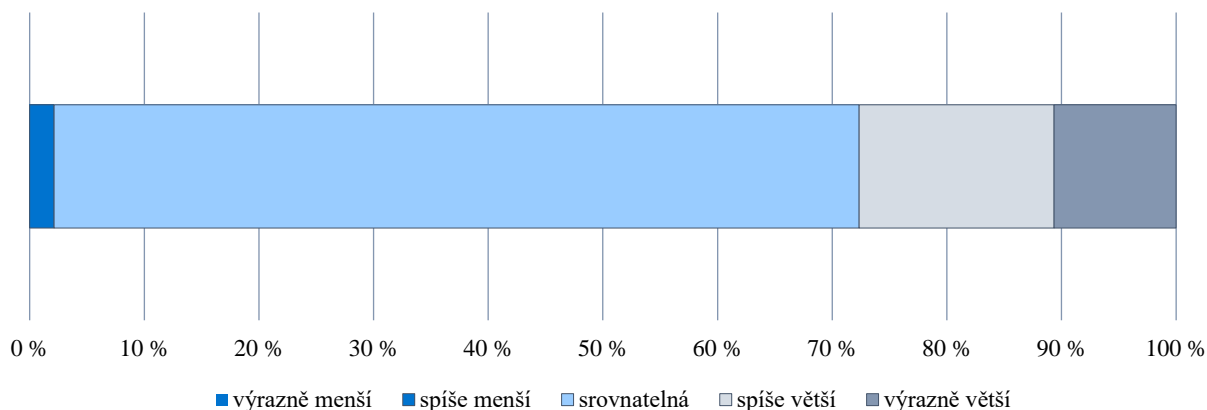
Ve škole řešíme adaptační a vztahové problémy některých žáků po jejich příchodu a zařazení do třídy. Stále přetrvává jazyková bariéra spojená s nízkou motivací pro vlastní vzdělávání v České republice. Tito žáci totiž stále předpokládají brzký návrat na Ukrajinu.

Ve všech navštívených základních školách s třídami s převahou ukrajinských žáků probíhala výuka v českém jazyce, ve více než třetině škol pak také v ukrajinském jazyce, v malé míře i v jazyce anglickém. Tuto výuku zajišťují nejčastěji pedagogičtí pracovníci zaměstnaní ve škole ještě před příchodem ukrajinských žáků. Ve dvou pětinach škol byli zejména z řad uprchlíků přijati ukrajínští kvalifikovaní pedagogové a ukrajinské osoby pro asistenci ve výuce (graf 13).

GRAF 13 | Osoby zajišťující výuku ve třídách s převahou ukrajinských žáků (podíl základních škol s třídami s převahou ukrajinských žáků v %)

Podle hodnocení koordinátorů nebo členů vedení škol je celková absence ukrajinských žáků v základních školách s třídami s převahou ukrajinských žáků v porovnání s absencí ostatních žáků jen mírně vyšší. Absence ve srovnatelné míře uváděli ve více než dvou třetinách základních škol s třídami s převahou ukrajinských žáků. Vyšší výskyt absencí, resp. výrazně vyšší výskyt absencí je jedním z očekávaných problémů spojených s integrací ukrajinských žáků. Jejich vysoká absence snižuje výrazně jejich možnosti získat kvalitní vzdělání a následně pokračovat ve studiu na střední škole.

GRAF 14 | Hodnocení celkové absence ukrajinských žáků s ostatními žáky (podíl základních škol s třídami s převahou ukrajinských žáků v %)

Vysokou absenci ukrajinských žáků řeší tyto školy v první řadě komunikací (osobní či elektronickou) se zákonnými zástupci, ve které jsou seznámeni s pravidly docházky do školy a omlouváním nepřítomnosti žáka v souladu se školním řádem. V nejzazším případě spolupracuje škola s OSPOD. Vysoká absence u některých ukrajinských žáků je dle informací ze školy doprovázena jejich odporem ke vzdělávání a ignorováním dalších povinností. Dobrým příkladem může být zkušenost z následující školy:

Situaci okolo vysokých absencí řešíme okamžitě, trváme na omluvenkách dle školního řádu. Pro případy, kdy ukrajínští žáci odjíždějí na časově omezený pobyt na Ukrajinu, jsme vytvořili pro rodiče vlastní formulář žádosti.

V základních školách s třídami s převahou ukrajinských žáků představuje další problematickou oblast motivace ukrajinských žáků k učení. Někteří žáci včetně jejich rodičů nevnímají vzdělávání jako zásadní hodnoty pro další profesní i osobní život. Nižší motivace a častější absence u těchto žáků se odráží v zaostávání za ostatními ukrajinskými žáky, kteří chodí do školy pravidelně, a to jak ve znalosti českého jazyka, tak i v ostatních znalostech a dovednostech. Motivace je i negativně ovlivňována nejistotou do budoucna, jak dlouho se u nás budou ukrajínští žáci vzdělávat.

A decorative horizontal bar consisting of a long grey rectangle on the left, a large white number '5' with a black outline in the center, and a shorter grey rectangle on the right.

5

Další formy podpory dětí
a žáků s odlišným
mateřským jazykem

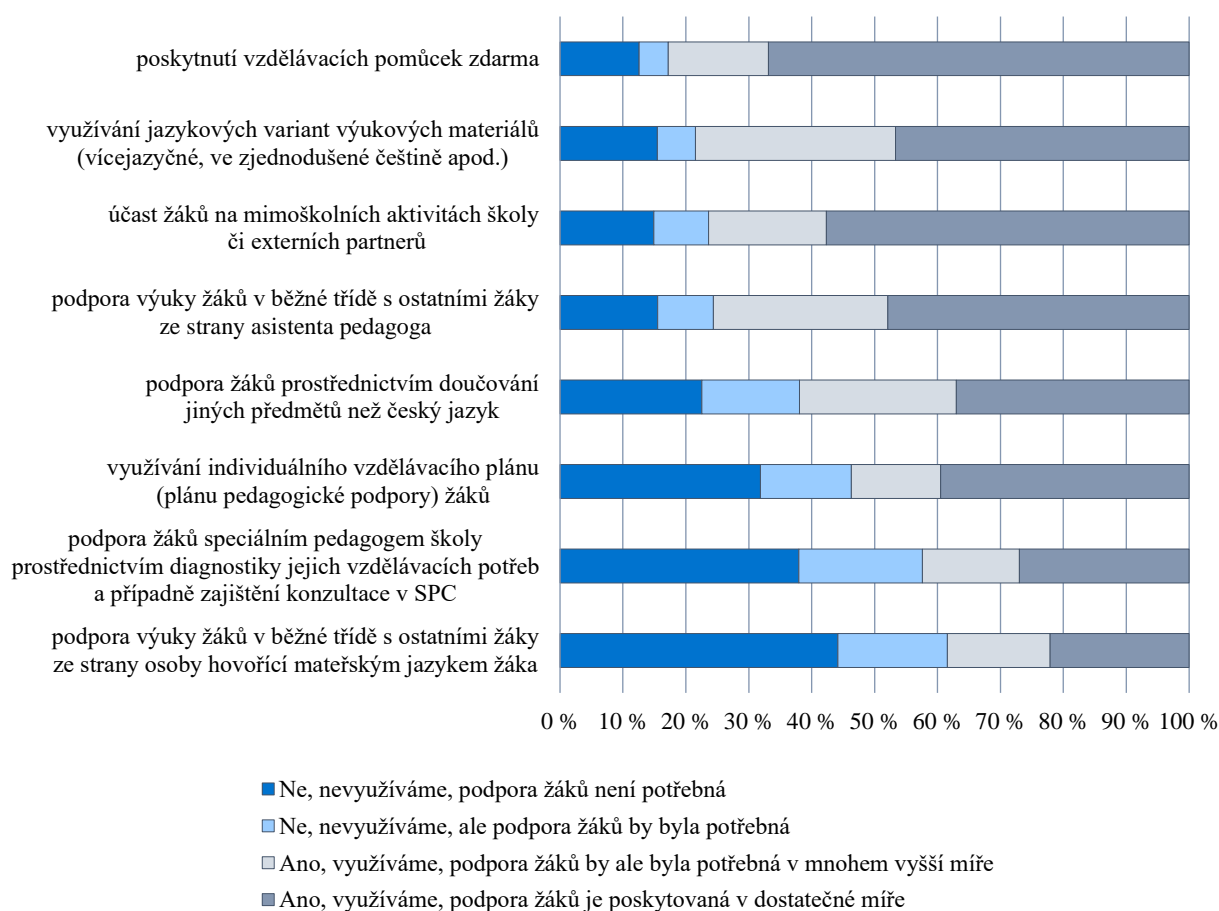
5 DALŠÍ FORMY PODPORY DĚTÍ A ŽÁKŮ S ODLIŠNÝM MATEŘSKÝM JAZYKEM

U dětí a žáků s OMJ vzrůstá pravděpodobnost výskytu řady problémů, které mají nepříznivý vliv na jejich vzdělávání. U ukrajinských žáků uprchlíků k tomu navíc mohou přibývat problémy vycházející z útrap během migrační cesty, prožitých válečných traumat, z odloučení od rodiny či z problematické integrace v novém prostředí. Reakce dětí a žáků může být různá, mimo jiné úzkost, stres, deprese, smutek, apatie, somatické problémy či problémy se spánkem, obecně se tedy zhoršuje jejich subjektivní vnímání pohody, tedy jeden z důležitých faktorů ovlivňujících jejich vzdělávací výsledky. O to více narůstá role školy jako místa bezpečí, socializace a odborné pomoci dětem a žákům utíkajícím před válečným konfliktem.⁸

5.1 Podpora při výuce a učení

Jednou z forem podpory dětí a žáků v této oblasti je poskytování vzdělávacích pomůcek zdarma, dále se jedná o využívání jazykových variant výukových materiálů, zajištění účasti na mimoškolních aktivitách a podporu výuky využitím asistenta pedagoga (graf 15). Požadavek na vyšší potřebnost byl nejčastěji zaznamenán u podpory žákům prostřednictvím doučování jiných předmětů než český jazyk a využívání jazykových variant výukových materiálů. V rozporu s konstatováním základních škol s vyšším podílem ukrajinských žáků o zajištění dostatečného množství výukových materiálů pro ukrajinské žáky je vysoký podíl škol s žáky s OMJ požadujících větší množství výukových materiálů v různých jazykových variantách.

GRAF 15 | Využívání forem podpory žáků s odlišným mateřským jazykem při výuce a učení (podíl základních škol s žáky s odlišným mateřským jazykem v %)

⁸ Více na <https://inkluzivniskola.cz/>; <https://zapojmevsechny.cz/kategorie/detail/odlisny-matersky-jazyk>; <https://www.edu.cz/>.

K adresnější podpoře učení žáků s OMJ využívají školy individuální vzdělávací plán a diagnostiku vzdělávacích potřeb speciálním pedagogem, případně zajištění konzultace ve speciálně vzdělávacím centru. Právě tato druhá podpora byla málo využívaná, ačkoli by byla nepochybně potřebná.

Společné školní a mimoškolní aktivity ukrajinských žáků a ostatních žáků realizovalo 91 % základních škol s třídami s převahou ukrajinských žáků. Mezi nejčastější společné mimoškolní aktivity patří návštěva zájmových kroužků, účast na sportovních aktivitách a kulturních akcích. Právě podpora volnočasových aktivit zejména sportovního či pohybového charakteru napomáhá lepšímu soužití mezi ukrajinskými a ostatními žáky, jak dokumentují následující zkušenosti ze základních škol.

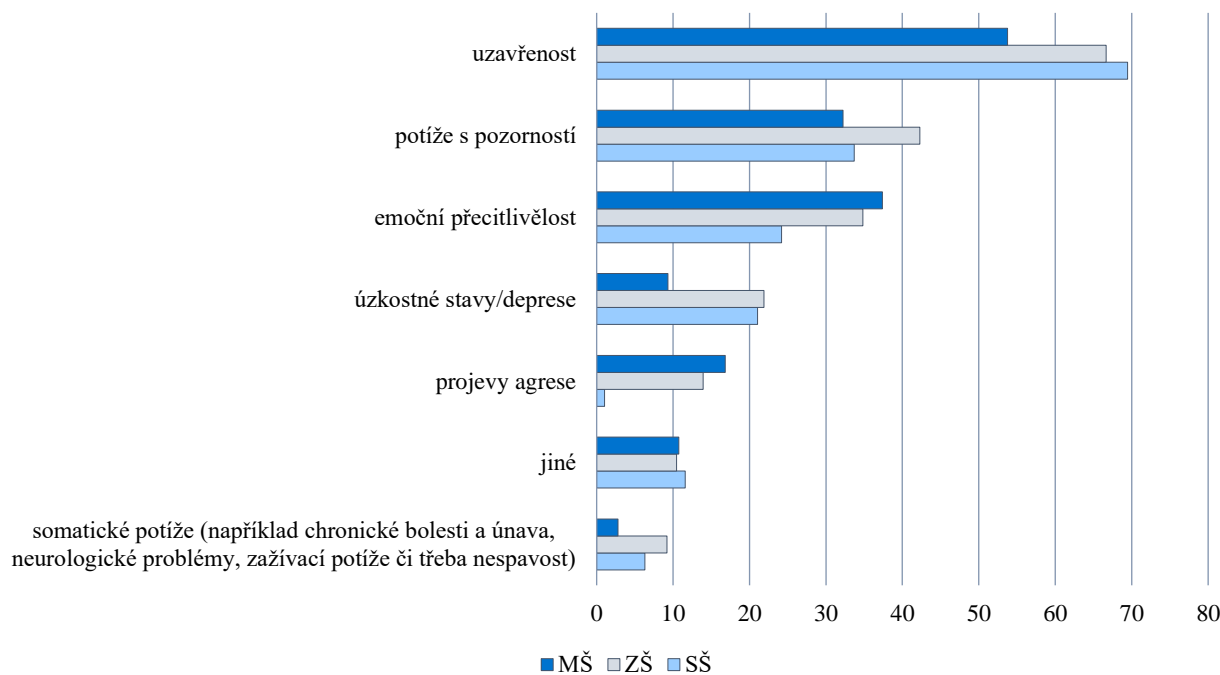
Velmi dobře se osvědčilo zapojení ukrajinských žáků do různých kroužků pořádaných školou (sportovních, tanečních, badatelských ap.), kde se setkávají s našimi žáky. Naučili se dobře dorozumívat a komunikovat. Jsme venkovská škola, ukrajínští žáci se přátelí s českými, chodí spolu ven, na hřiště.

Škola staví na dovednostech žáků, které mají z předchozího života, snaží se o vizualizaci a názornost. Zařazení do týmové práce žáků při výukové aktivitě, ale také při společenských akcích – např. tematické dny ve škole – přináší úspěchy. Stejně jako zapojení jejich rodičů při společenských akcích pořádaných školou, např. Den dětí. Důležitá je častá zpětná vazba o jejich pokroku.

5.2 Podpora při řešení psychických problémů

Psychosociální problémy před válkou utíkajících ukrajinských dětí a žáků byly cíleně sledovány přibližně ve dvou třetinách základních a středních škol a 56 % mateřských škol, zároveň se častěji jednalo o školy, které ve větší míře využívaly nástroje koordinace přijetí a adaptace ukrajinských dětí a žáků. Psychosociální problémy ukrajinských žáků byly pozorovány na třech pětinach základních škol a přibližně ve třetině středních a mateřských škol, převážně se týkaly jen menšiny ukrajinských dětí a žáků a neměly dle hodnocení školy výrazný dopad do průběhu výuky. Nejčastějšími psychickými problémy, které pozorovali pracovníci školy, byly uzavřenost, emoční přecitlivělost a úzkostné stavy/deprese (graf 16).

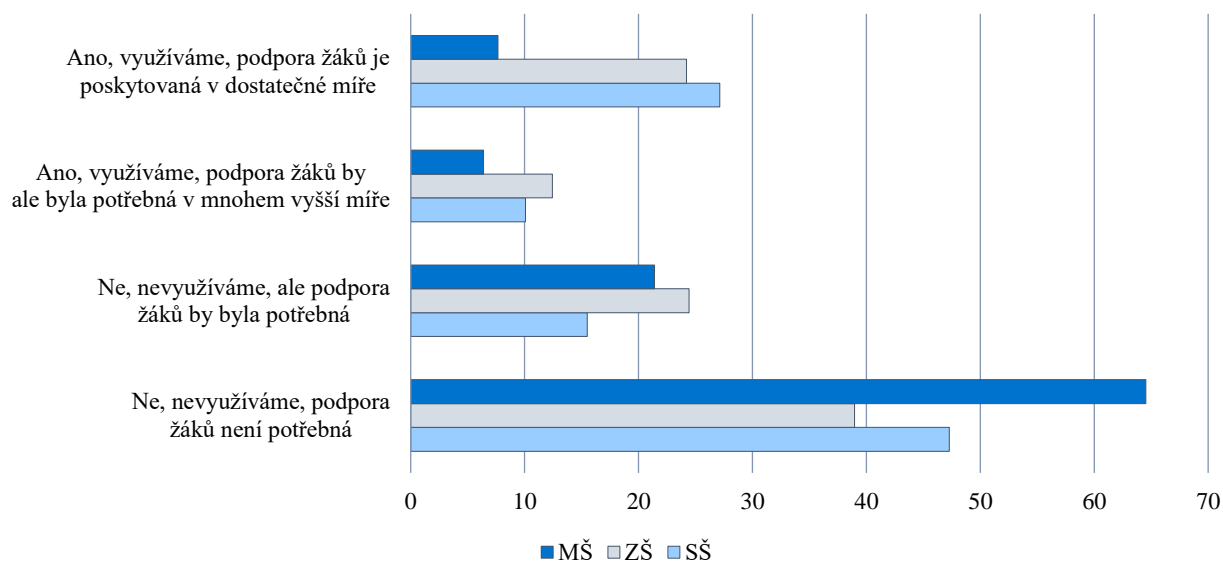
GRAF 16 | Výskyt psychických problémů pozorovaných pedagogickými pracovníky školy (podíl mateřských, základních a středních škol s ukrajinskými žáky v %)

Je alarmující, že potřebná psychologická podpora školním či externím psychologem či intenzivnější spolupráce s pedagogicko-psychologickou poradnou pro žáky s OMJ nebyla v dostatečné míře poskytována ve více než třetině základních škol (graf 17). Vysoký podíl škol, které uvádí, že uvedená podpora není potřebná, jen opětovně naznačuje pravděpodobnou bagatelizaci psychosociálních problémů žáků související s obtížností identifikace případných

problémů. Nedostatečná psychologická podpora a méně intenzivní spolupráce s pedagogicko-psychologickou poradnou představuje významný problém v integraci dětí a žáků s OMJ. Tento nepříznivý stav zřejmě souvisí s nedostatkem personálních a finančních zdrojů; podobná, jen mírně lepší situace panovala i v základních školách s třídami s převahou ukrajinských žáků.

GRAF 17 | Poskytnutí psychologické podpory žákům školním či externím psychologem pro řešení jejich psychosociálních problémů; intenzivnější spolupráce s PPP (podíl mateřských, základních a středních škol s dětmi a žáky s odlišným mateřským jazykem v %)

A decorative horizontal bar at the top of the page, consisting of a long grey bar on the left and a shorter grey bar on the right. A large, hollow number '6' is positioned to the right of the long bar, overlapping the shorter bar.

6

Vztahy a spolupráce aktérů
vzdělávání dětí a žáků
s odlišným mateřským
jazykem

6 VZTAHY A SPOLUPRÁCE AKTÉRŮ VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ A ŽÁKŮ S ODLIŠNÝM MATEŘSKÝM JAZYKEM

Rozvoj vztahů a spolupráce významných aktérů má ve vzdělávání dětí a žáků s OMJ důležitou roli. Je potřebné, aby tyto děti a žáci navazovali se svými vrstevníky sociální vztahy a přátelství, protože touto cestou dochází k přirozenému naplňování potřeb komunikace, zlepšování jazykových dovedností, utváření sounáležitosti a vazeb k novému místu bydliště (socializace). Pozitivní vliv spolupráce školy s dalšími aktéry se projevuje v řadě oblastí souvisejících se vzděláváním dětí a žáků s OMJ, jako je např. organizace činností pro aktivní trávení volného času, různé formy podpory a prevence rizikového chování.

Adaptací ukrajinských žáků na vzdělávání v českých základních školách se zabýval výzkum národního institutu SYRI.⁹ Hlubkové kvalitativní šetření založené na případových studiích šesti základních škol ukázalo, že základní školy měly tendenci nadřazovat sociální adaptaci nad adaptaci akademickou a ukrajinským žákům se snažily zajistit zejména psychologický a sociální komfort. Přes snahu škol o sociální adaptaci ukrajinských žáků lze míru jejich začlenění v českých žákovských kolektivech považovat za spíše nízkou. Vztahy ve třídách jsou do velké míry etnicky segregované. Nižší nároky na vzdělávání a mírnější hodnocení ukrajinských žáků se odráží v jejich hodnocení české školy, kterou považují za snazší. V dalším období je doporučováno podporovat sociální adaptaci vytvářením příležitostí pro společné aktivity českých a ukrajinských žáků, klást větší důraz na akademickou adaptaci ukrajinských žáků a zařazovat ukrajinské žáky do tříd tak, aby jejich zastoupení ve třídě nepřesahovalo 20 % všech žáků.¹⁰

6.1 Vztahy dětí a žáků s odlišným mateřským jazykem a ostatních dětí a žáků a postoje jejich zákonných zástupců

Mezi dětmi a žáky s OMJ a ostatními dětmi a žáky byly zaznamenány převážně pozitivní vztahy. Při začleňování dětí a žáků s OMJ do života školy je hlavním problémem jazyková bariéra, jako problematická je rovněž vnímána jazyková bariéra zákonných zástupců těchto dětí a žáků. Přibližně dvě třetiny základních škol řadily tyto aspekty k nejzávažnějším v pohledu na vzdělávání dětí a žáků s OMJ. Při navazování vztahu mezi žáky s OMJ a ostatními žáky se v jedné škole osvědčilo navodit empatickou a přátelskou atmosféru.

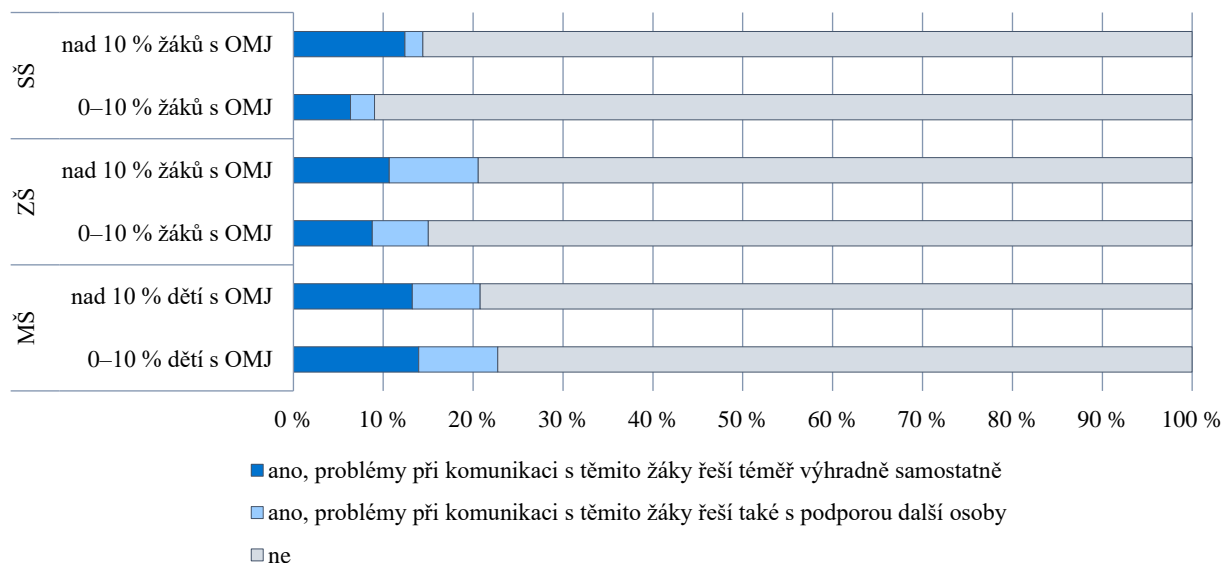
Důležité je, aby žáci nebyli vyčleněni z kolektivu (tudíž se zavrhl možnost separovaných ukrajinských tříd) a navázali přátelské vztahy s českými spolužáky. Veškerá pedagogická snaha se upnula k tomu, aby se žáci ve škole cítili v rámci možností co nejlépe. Během (nejen) třídnických hodin bylo s žáky diskutováno téma války na Ukrajině a v rámci třídních kolektivů panoval k přicházejícím ukrajinským žákům empatický a citlivý přístup... Pedagogický přístup upřednostnil empatii a lidskost před pragmatickými úvahami a tlakem na výkon, což se brzy ukázalo jako jednoznačný krok správným směrem.

Podrobněji byla komunikace se zákonnými zástupci hodnocena v základních školách s třídami s převahou ukrajinských žáků. Koordinátor adaptace nebo člen vedení školy porovnával komunikaci se zákonnými zástupci ukrajinských žáků s komunikací se zákonnými zástupci ostatních žáků. Ve dvou třetinách základních škol byla komunikace na srovnatelné úrovni, jako spíše horší ji vyhodnotili přibližně v pětině škol.

Problémy při komunikaci s dětmi a žáky s OMJ ve vyučované třídě uvedla pětina pedagogů mateřských škol a pětina učitelů základních škol, která měla ve třídě více než 10 % žáků s OMJ. Středoškolští učitelé řeší problémy při komunikaci s těmito žáky méně často (graf 18), což je důsledkem obvykle nižší komunikace se zákonnými zástupci na středních školách.

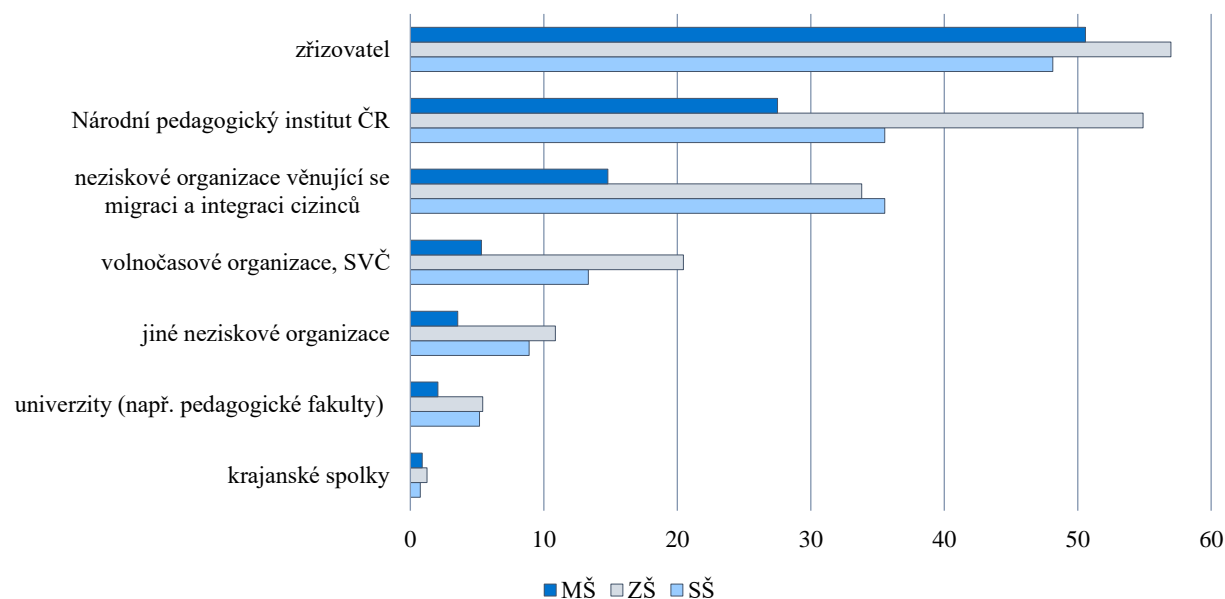
⁹ Hlad'o P., Šed'ová K., Obrovská J., Lojdová K., Stupak O., Lintner T., Fico M. (2023): Adaptace ukrajinských žáků na vzdělávání v českých základních školách. Brno: SYRI.

¹⁰ Hlad'o (2023).

GRAF 18 | Problémy učitelů při komunikaci s dětmi a žáky s odlišným mateřským jazykem ve vyučované třídě (podíl učitelů mateřských, základních a středních škol v %)

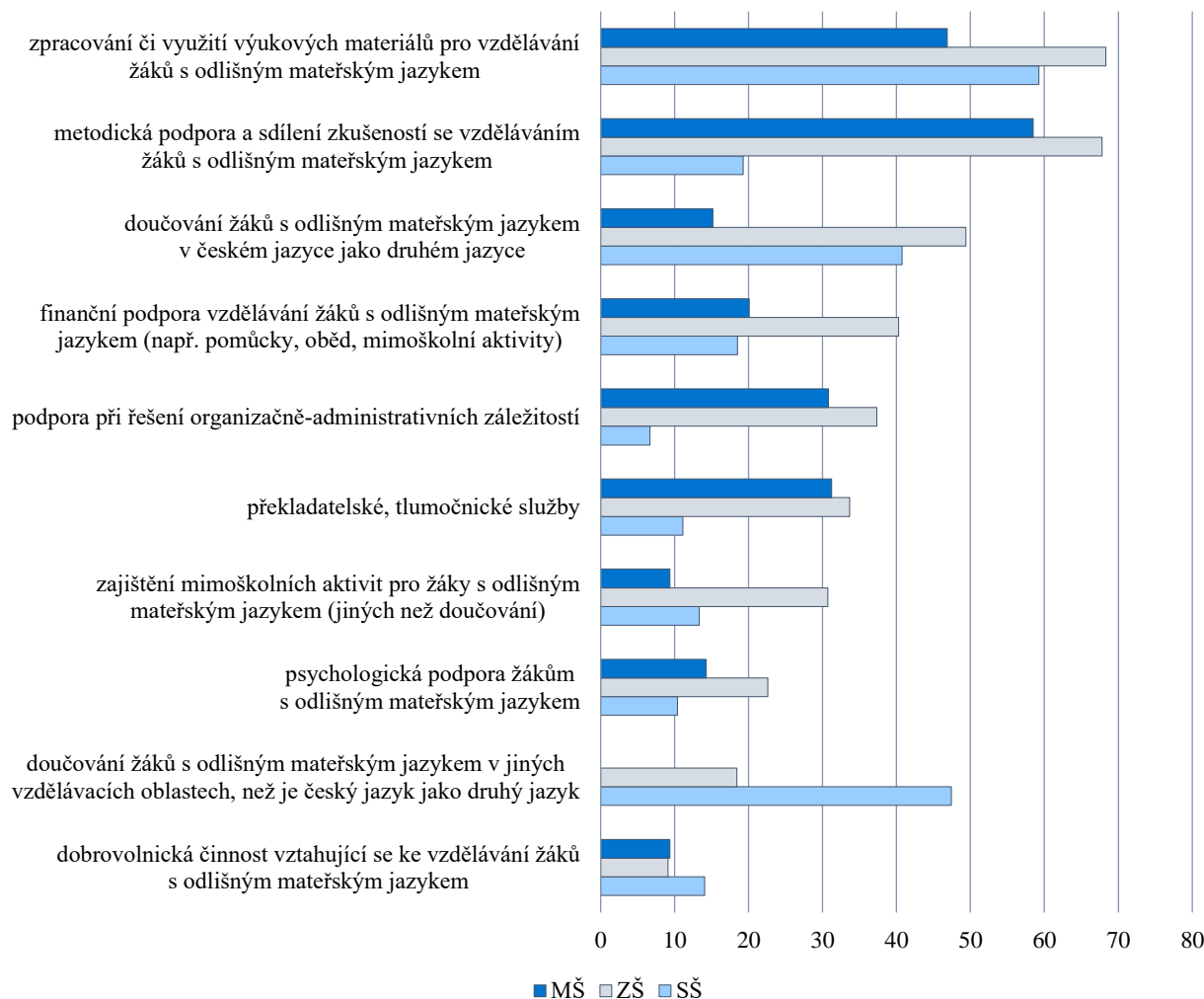
6.2 Spolupráce s partnery při vzdělávání dětí a žáků s odlišným mateřským jazykem

Mateřské, základní i střední školy při zajištění vzdělávání dětí a žáků s OMJ spolupracují i s dalšími partnery; kromě očekávané spolupráce se zřizovatelem se jednalo především o využití metodické podpory poskytované Národním pedagogickým institutem ČR a o spolupráci s neziskovými organizacemi věnujícími se integraci cizinců. Časté je také využití aktivit neziskových organizací a středisek volného času (graf 19). Celkově pak při vzdělávání dětí a žáků s OMJ dochází ke spolupráci s velkým množstvím partnerů. Jako nejčastější je školami hodnocena funkční spolupráce se zřizovatelem školy, která má přesah nejen v rámci školy, ale i do jejího širšího okolí. Patrný je bohužel výrazně nižší výskyt spolupráce s partnery uváděnými mateřskými školami – to pravděpodobně souvisí s mnohem nižší nabídkou podpory a spolupráce, která by odpovídala potřebám mateřských škol. Vzhledem k vysokému podílu mateřských škol s dětmi s OMJ by byla dlouhodobě nedostatečná nabídka podpory v této oblasti výrazně rizikovým faktorem.

GRAF 19 | Spolupráce s partnery při vzdělávání dětí a žáků s odlišným mateřským jazykem (podíl mateřských, základních a středních škol v %)

Při podrobnějším pohledu na spolupráci mateřských, základních a středních škol s partnery v oblasti vzdělávání dětí a žáků s OMJ je patrné, že se v mateřských a základních školách nejčastěji týká metodické podpory včetně sdílení zkušeností a zpracování či využití výukových materiálů pro vzdělávání těchto dětí a žáků (graf 20). Dále spolupráce spočívá v realizaci doučování žáků v českém jazyce jako druhém jazyce, ve finanční pomoci a podpoře při řešení záležitostí organizačně-administrativní povahy. Jako významné a mimořádně přínosné lze hodnotit zajištění překladatelských a tlumočnických služeb ve třetině základních škol.

GRAF 20 | Oblasti spolupráce s partnery při vzdělávání dětí a žáků s odlišným mateřským jazykem (podíl mateřských, základních a středních škol s dětmi a žáky s odlišným mateřským jazykem v %)

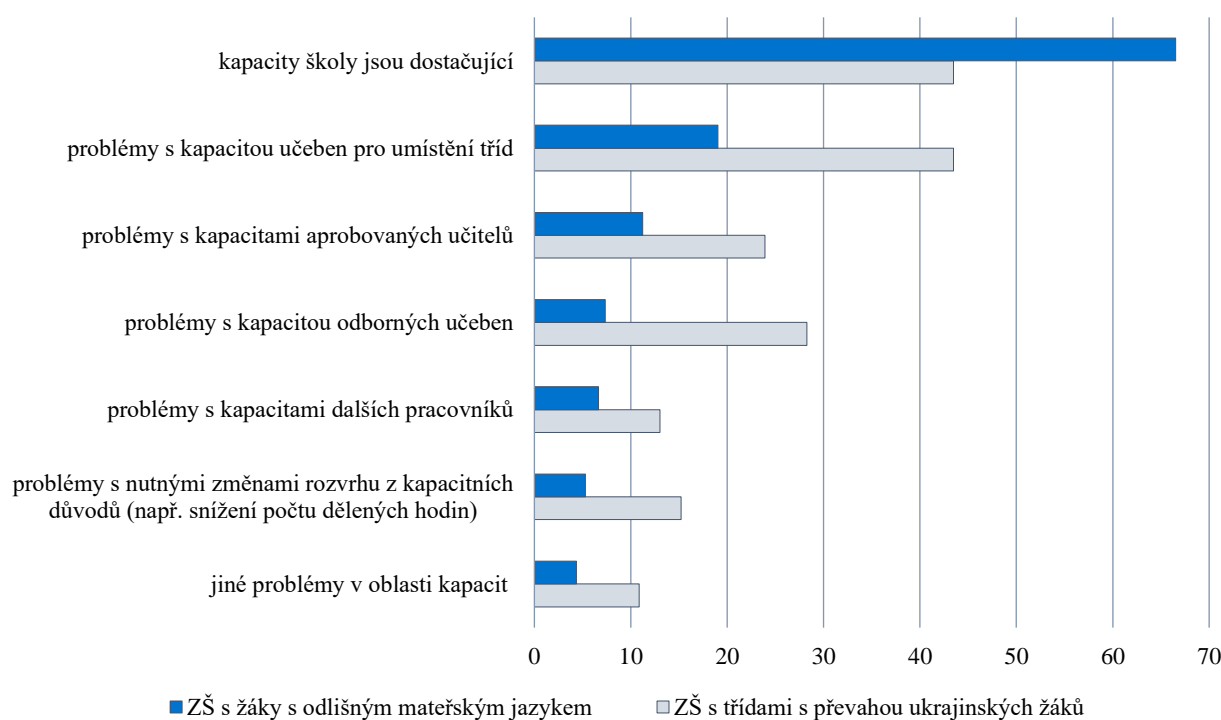
7

Potřeby škol v souvislosti
s integrací a vzděláváním
žáků s odlišným mateřským
jazykem

7 POTŘEBY ŠKOL A PEDAGOGŮ V SOUVISLOSTI S INTEGRACÍ A VZDĚLÁVÁNÍM ŽÁKŮ S ODLIŠNÝM MATEŘSKÝM JAZYKEM

Příchod většího počtu dětí a žáků s OMJ logicky přináší také řadu problémů v oblasti prostorové, personální, ale i organizační. Nedostatek prostorových kapacit v důsledku příchodu ukrajinských žáků byl zaznamenán přibližně ve třetině základních škol s žáky s OMJ, v mateřských a středních školách byly problémy s kapacitou méně časté. Nepřekvapivě je nedostatek prostorových kapacit nejvýraznější v základních školách s třídami s převahou ukrajinských žáků (graf 21), výrazné jsou zejména problémy s kapacitou kmenových učeben pro umístění nových tříd, ale i s kapacitou učeben odborných. Častým problémem je nedostatek aprobovaných učitelů a dalších pedagogických pracovníků. Nedostatky kapacit se netýkaly jen samotné školy, ale i školních družin. S řešením kapacitních problémů by měli vedení školy pomáhat především zřizovatelé škol. Pokud by tyto problémy dlouhodobě přetrvávaly, tak se negativně promítnou do kvality integrace žáků s OMJ a povedou ke kumulaci dalších socioekonomických problémů v daném území.

GRAF 21 | Problémy s kapacitou školy v důsledku příchodu ukrajinských žáků (podíl základních škol v %)

Nedostatek pedagogických pracovníků uvádělo očekávaně i vedení základních škol s třídami s převahou ukrajinských žáků. V rozhovorech formulovali potřebu zajistit dostatečný počet kvalifikovaných pedagogických pracovníků i podpůrných pedagogických pozic, v tomto případě především ukrajinsky hovořících asistentů pedagoga. Pro úspěšnou integraci ukrajinských žáků v příštím školním roce tyto školy dále uváděly:

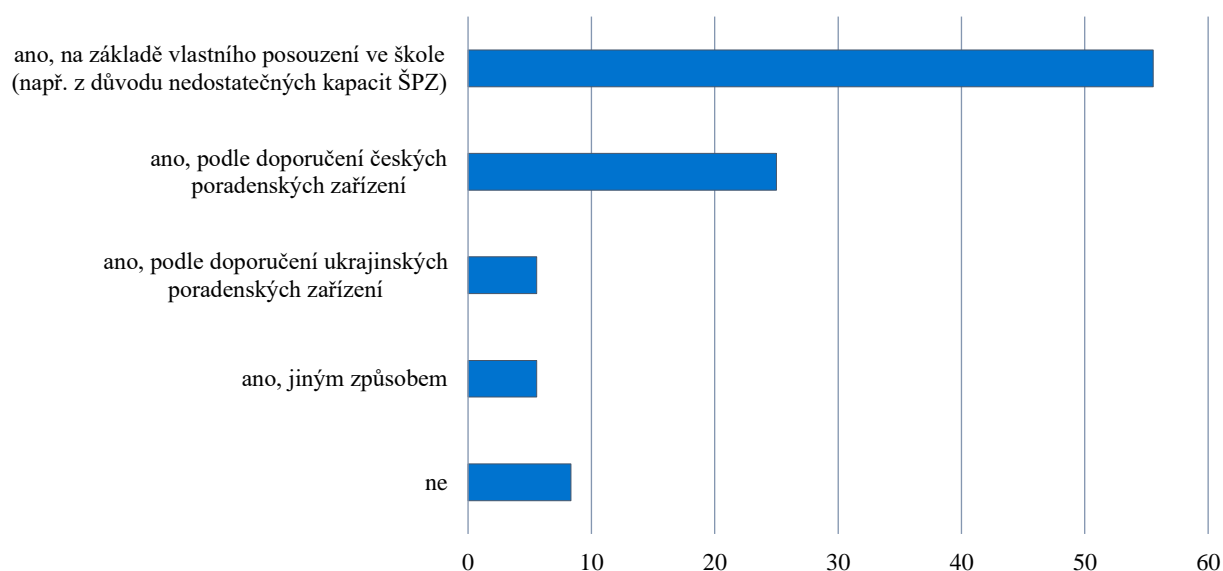
- **potřebu finančních prostředků pro pedagogické pracovníky** (učitelé, asistent pedagoga, speciální pedagog, školní psycholog, vychovatel ve školní družině);
- **zlepšení prostorových podmínek a zajištění vhodných prostor pro výuku;**
- **zajištění finančních prostředků pro výukové a učební materiály** (např. zvýšení finančních prostředků na učební pomůcky v rámci ostatních neinvestičních výdajů);
- **zajištění finančních prostředků na doučování ukrajinských žáků** poskytnutých z MŠMT.

Nedostatečně systémově jsou řešeny speciální vzdělávací potřeby ukrajinských žáků. V naprosté většině základních škol s třídami s převahou ukrajinských žáků byly sice jejich speciální vzdělávací potřeby (SVP) dle hodnocení školy zohledněny, nejčastěji jen na základě vlastního posouzení ve škole (graf 22). Doporučení českých poradenských zařízení pro ukrajinské žáky se nedaří v některých případech zajistit včas. Příčinou tohoto stavu jsou s vysokou

pravděpodobností nedostatečné personální kapacity ŠPZ. Při rozdělování ukrajinských žáků se SVP do tříd je postupováno podle obdobných pravidel jako u žáků bez SVP (v základních školách s třídami s převahou ukrajinských žáků nebyl zaznamenán případ, kdy by žáci se SVP byli vyčleňováni).

Základní školy s třídami s převahou ukrajinských žáků formulovaly potřebu navýšit kapacitu školských poradenských zařízení, aby se zkrátila doba k odbornému vyšetření ukrajinských žáků, zároveň by přivítaly i diagnostické testy v ukrajinském jazyce.

GRAF 22 | Zohlednění speciálních vzdělávacích potřeb ukrajinských žáků při nástupu do školy (podíl základních škol s třídami s převahou ukrajinských žáků v %)

Mezi potřeby, které uváděli pedagogové škol s třídami s převahou ukrajinských žáků v souvislosti s integrací a vzděláváním těchto žáků, nejčastěji patřilo zajištění většího množství výukových a učebních materiálů (v českém i ukrajinském jazyce), ucelené metodické pomoci či podpory a dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Doposud další vzdělávání probíhalo formou školení, seminářů a webinářů Národního pedagogického institutu zaměřených na integraci a práci s ukrajinskými žáky a na výuku českého jazyka jako druhého jazyka.

TABULKA 6 | Potřeby pedagogů v souvislosti s integrací žáků z Ukrajiny (počet základních škol s třídami s převahou ukrajinských žáků)

Potřeby pedagogů	Počet
výukové, učební materiály	16
metodická pomoc/podpora	14
další vzdělávání pedagogických pracovníků	12
sdílení zkušeností v pedagogickém sboru	6
znalost vzdělávacích systémů obou zemí	4
přijetí ukrajinských zaměstnanců, asistentek	4
materiální potřeby	3
finanční náročnost	3
vyšší podpora vedení školy	3

Je pozitivní, že v rámci školy se učitelé vzájemně informují o vzdělávání ukrajinských žáků v pedagogickém sboru, předávají a sdílejí své zkušenosti na pedagogických poradách, případně si předávají webové odkazy na učební materiály a pracovní listy. Zajímavým zjištěním je potřeba pedagogů mít souhrnné informace o ukrajinském vzdělávacím systému, které by pomohly lepší integraci a vzdělávání ukrajinských žáků v českém vzdělávacím systému i lepší komunikaci se zákonnými zástupci žáků. Uvedené zjištění dokládá malou efektivitu dosavadní komunikace těchto informací směrem k pedagogům.

Pozitivní příklady podpory pedagogů uvádí následující základní školy.

Škola získala informace o ukrajinském vzdělávacím systému, umožňuje návštěvu jiné školy, která má zkušenost se začleňováním a vzděláváním žáků cizinců, sdílet metodické zdroje. Zjišťování potřeb bylo součástí rozhovorů vedení školy s jednotlivými učiteli a probíhalo také v rámci jednání metodických orgánů školy.

Škola má sdílený web pro učitele vzdělávající žáky s OMJ pro informace, metodickou podporu, sdílení materiálů a pracovních listů, učebnic, osvědčených způsobů práce, odkazů na vzdělávání a inspiraci, letní kemp pro ukrajinské žáky, multikulturní dílny.

Pro snazší porozumění ukrajinským žákům by učitelé podle jejich názoru dále potřebovali personálně posílit podpůrné pozice ve školách, jednak přijetím asistentů pedagoga hovořících ukrajinsky, jednak přijetím zaměstnanců, kteří by tlumočili informace žákům i jejich zákonným zástupcům.

Vzhledem k tomu, že vzdělávání vyššího počtu žáků s OMJ je velmi psychicky náročné, učitelé rovněž poukazovali na potřebu odborné psychologické podpory zvenčí nebo od školního poradenského pracoviště. S tím souvisí potřeba zajistit ve školách pozici školního psychologa i jako prevenci proti možnému syndromu vyhoření pedagogů. Školy dále uváděly potřebu zajistit pedagogům odpočinkové a relaxační aktivity, aby se dařilo udržet ve školách pedagogy a asistenty pedagoga hovořící ukrajinským jazykem, zároveň by měl být zajištěn snazší postup uznání kvalifikace těchto pracovníků, případně by měli mít možnost si rychleji doplnit vzdělání či kvalifikaci.

Integrace a vzdělávání vyššího počtu ukrajinských žáků se projevila také v celkově vyšších finančních nákladech, a to např. na zajištění výukových materiálů, ve zvýšeném počtu obědů, větší spotřebě papíru apod. Z tohoto důvodu některé školy oslovily zákonné zástupce včetně veřejnosti a snažily se zajistit sponzorské dary. Potřebu dostatečného materiálního vybavení k zajištění výuky v odpovídající kvalitě formulovali v rozhovoru i samotní učitelé.

V oblasti rozvoje kompetencí pedagogických pracovníků upozornily školy na nutnost pokračovat, případně zintenzivnit další vzdělávání pedagogických pracovníků zaměřené na specifickou podporu žáků s OMJ, zejména odborné vzdělávání pro výuku českého jazyka jako druhého jazyka. Samy školy formulovaly potřebu poskytnout učitelům podporu v oblasti zavádění výukových metod a organizačních forem výuky vedoucích k diferenciaci práce žáků dle jejich potřeb a možností.

8

Doporučení

8 DOPORUČENÍ

Doporučení pro školy

Adaptace žáků s OMJ – koordinace na školách

- Stanovit zásady, pravidla a postupy pro přijímání a adaptaci nově příchozích žáků s OMJ bez ohledu na jejich celkový podíl.
- Pověřit konkrétní osobu (pokud možno mimo osob z vedení školy) s odbornými předpoklady koordinací těchto procesů podle dohodnutých zásad, pravidel a postupů.
- Samostatné skupiny pro žáky s OMJ vytvářet jen pro jejich podporu. Z dlouhodobého hlediska usilovat o plné zapojení všech žáků s OMJ do výuky spolu s ostatními žáky.

Organizace výuky českého jazyka

- Stanovit co nejlepší osvojení českého jazyka jako výukovou prioritu pro všechny žáky s OMJ, průběžně sledovat pokrok každého žáka v této oblasti. Využívat všech dostupných možností, jak ověřit, zda jazykové vybavení těchto žáků jim nekomplikuje jejich další vzdělávací dráhu.

Integrace a psychosociální problémy ukrajinských žáků

- Soustředit se i ve třídách s vyšším podílem žáků s OMJ na komunikaci a spolupráci mezi žáky. Větší podíl těchto žáků ve třídě může snižovat jejich ochotu spolupracovat s ostatními. Cíleně zadávat skupinovou práci pro smíšené skupiny.
- Netolerovat absence žáků s OMJ, dávat najevo, že v tomto ohledu neplatí žádná zvláštní pravidla. Pravidelná docházka do výuky je podmínkou dobrých vzdělávacích výsledků. Přijmout fakt, že přinejmenším pro část ukrajinských žáků může být požadavek na jejich aktivní zapojení do výuky a do forem založených na spolupráci a vzájemné komunikaci žáků neobvyklý. Osvojení si těchto dovedností a pro část žáků nových modelů chování ve výuce bude vyžadovat ze strany pedagogů trpělivost a důslednost.
- Nečekat, až se psychické problémy ukrajinských žáků vyhroťí; ve spolupráci se školním psychologem reagovat včas – bude větší šance na nalezení případných potřebných personálních či finančních zdrojů.

Podpora výuky žáků s OMJ

- K adresnější podpoře žáků s OMJ využívat nástroje a postupy pedagogické diagnostiky. Velké zkušenosti v tomto ohledu mají především mateřské školy. Využívat při pedagogickém diagnostikování vzdělávacích potřeb žáků s OMJ metodické vedení speciálních pedagogů a výchovných poradců na školách. Čerpat ze zdrojů, které nabízí MŠMT a NPI.¹¹
- Hledání partnerů pro zdárné zvládnutí zajištění vzdělávání velkého množství žáků s OMJ rozhodně není projevem selhávání školy, ale naopak projevem odpovědnosti. Škola má nadstandardně obtížný úkol a hledání partnerů k jeho úspěšnému zvládnutí je tedy plně oprávněné. Je namístě být v tomto ohledu zcela asertivní a tam, kde existují možnosti zapojit vhodné partnery, neváhat o spolupráci žádat.

Odlišnosti ve výuce – povinnost distanční výuky na ukrajinských školách pro některé žáky

- Soustředit se na podporu žáků v dosahování výsledků vzdělávání odpovídající jejich věku, hodnocení používat jako nástroj podpory učení.
- Nesnižovat nároky a využívat v maximální míře formativní hodnocení (individualizace znamená i možnost individualizace kritérií hodnocení ve vztahu a aktuální učební situaci žáka).
- Pracovat s kulturou vysokých očekávání i u ukrajinských žáků.
- Zjistit zatížení žáků s povinností distanční výuky na ukrajinských školách a přizpůsobit jejich zatížení tímto povinností.

¹¹ <https://www.edu.cz/ukrajina/>; <https://ukrajina.npi.cz/>

Doporučení pro zřizovatele

- Přinášet vhodná řešení, která dlouhodobě povedou ke zvýšení prostorové kapacity škol v regionech s vysokým podílem dětí a žáků s OMJ, aktuálně zejména ukrajinských dětí a žáků.
- Podpořit ekonomicky školy tak, aby byly schopny zajistit zvýšenou finanční náročnost organizace v případě vyššího podílu dětí a žáků s OMJ, nyní zejména ukrajinských dětí a žáků.
- Cíleným jednáním s vedením zřizovaných škol dosáhnout rovnoměrnějšího rozložení dětí a žáků s OMJ tak, aby se jejich podíl mezi školami výrazněji nelišil.

Doporučení pro Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

- Pokračovat v dosavadní metodické podpoře škol a pedagogů v oblasti vzdělávání dětí a žáků s OMJ.
- Cíleně posílit metodickou podporu pro mateřské školy tak, aby byla dostupná a vedla ke zkvalitnění adaptace a integrace dětí s OMJ.
- Nastavit systémové řešení, které by snížilo neúměrnou zátěž ukrajinských žáků, kteří jsou nuceni se zapojovat do distanční výuky z Ukrajiny.
- Poskytnout školám metodickou podporu včetně vhodných nástrojů pro cílené ověřování jazykového rozvoje dětí a žáků tak, aby byla co nejdříve dosažena taková úroveň jejich rozvoje, která umožní pokračovat bez problémů ve vzdělávání v českém jazyce.
- Rozšířit metodickou podporu v oblasti výukových metod a organizačních forem tak, aby během vzdělávání docházelo k rozvoji sociálních i komunikativních kompetencí žáků s OMJ bez ohledu na jejich podíl ve třídě.
- Cíleně ekonomicky podporovat školy, které mají vysoký podíl dětí a žáků s OMJ tak, aby bylo možné zajistit personálně i organizačně další výukové aktivity, které zkvalitní jazykovou připravenost těchto dětí a žáků.
- Podporovat rozšíření vzdělávání pro výuku českého jazyka jako druhého jazyka tak, aby v každé škole s žáky s OMJ byl dostatečný počet pedagogů s odpovídajícím vzděláním.

A large, hollow outline of the uppercase letter 'P' is positioned on the right side of the page. It is centered vertically relative to the horizontal bars. The letter is white with a thin black outline.Two thick, solid gray horizontal bars are located at the top of the page. The first bar starts from the left edge and ends just before the letter 'P'. The second bar starts just after the letter 'P' and extends to the right edge.

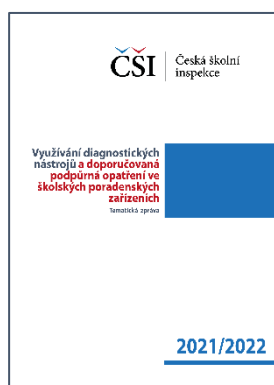
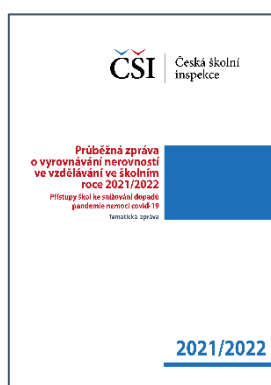
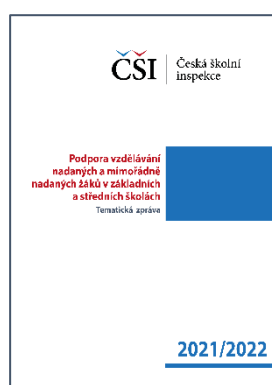
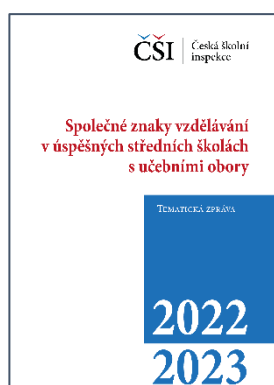
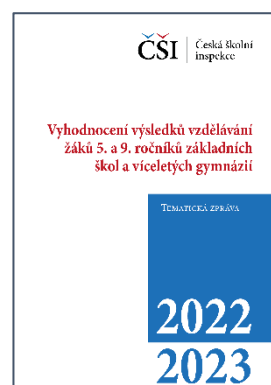
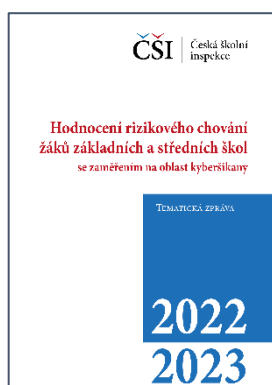
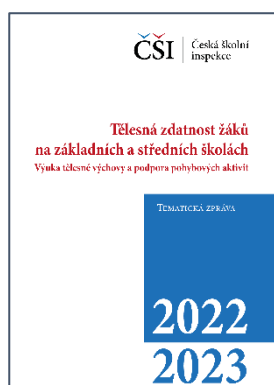
Příloha

PŘÍLOHA

Analýzy, data, publikace České školní inspekce

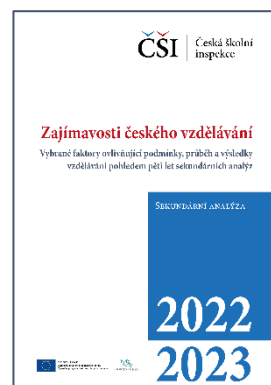
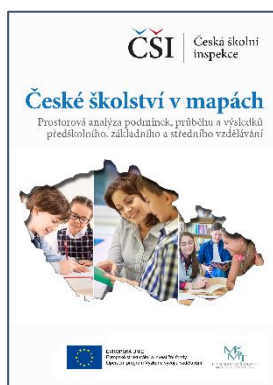
Tematické zprávy

Tematické zprávy nabízejí pohled na kvalitu a efektivitu vzdělávání ve vybraných tématech, která jsou předmětem sledování a hodnocení ze strany České školní inspekce. Také tyto výstupy poskytují zcela zásadní soubor zjištění, dat, závěrů a doporučení využitelných při přijímání opatření směrem k podpoře vzdělávání v České republice.

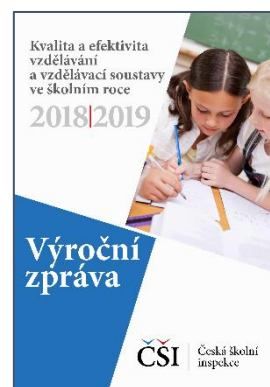
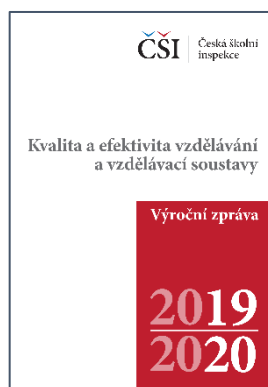
Další výstupy

Česká školní inspekce připravuje a zveřejňuje také další výstupy analytického či metodického charakteru, z nichž některé jsou využitelné i přímo jednotlivými školami a školskými zařízeními.

Výroční zprávy

Výroční zprávy České školní inspekce každoročně poskytují komplexní výpověď o kvalitě a efektivitě vzdělávání a vzdělávací soustavy České republiky za příslušný školní rok a jsou důležitým zdrojem informací pro řízení vzdělávání a nastavování podpory pro školy a školská zařízení.

Sledujte výstupy České školní inspekce na Facebooku, Twitteru a YouTube

ANALÝZY | DATA | PUBLIKACE

ČŠI Česká školní inspekce

Česká školní inspekce - Analýzy, data, publikace

@CSInspekce

Česká školní inspekce je správním úřadem ČR provádějícím hodnocení a kontrolu kvality a efektivitu vzdělávání.

The screenshot shows the YouTube channel page for 'Česká školní inspekce'. The channel name is at the top, followed by navigation tabs: DOMOVSKÁ STRÁNKA, VIDEO, PLAYLISTY, KANÁLY, and INFORMACE. A search icon is also present. The main video featured is 'České školství v mapách', which has 1,161 views and was uploaded 5 months ago. The video description includes: 'Prostorová analýza podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání. Charakteristiky českých vzdělávacích dat na úrovni okresů. Množství dosud nezveřejněných dat a informací v podobě přehledných kartogramů. Zaměření na mateřské, základní i střední školy.'

Informační a metodické weby

www.csicr.cz

ČSI Česká školní inspekce

KARIÉRA | VEŘEJNÉ ZAKÁZKY | OTEVŘENÝ ÚŘAD | INFORMAČNÍ SYSTÉMY | KONTAKTY

_____ 🔍

Základní informace

Registr inspekčních zpráv

Dokumenty

Metodický portál

Vzdělávání v datech

Aktuality

<p>Metodické doporučení - Prevence a postup při řešení a vyřizování stížností a podnětů 16.11.2022</p> <p>Česká školní inspekce připravila metodický dokument, jehož cílem je pomoci ředitelům škol a školských zařízení při řešení a vyřizování stížností a podnětů, které dostávají od ...</p> <p>VÍCE >>></p>	<p>Inspirace pro ČR - implementace klíčových kompetencí v systému Evropských škol 26.10.2022</p> <p>Ve středu 26. října 2022 uspořádala Česká školní inspekce mezinárodní on-line konferenci zaměřenou na zkušenosti Evropských škol s implementací klíčových kompetencí ...</p> <p>VÍCE >>></p>	<p>Tematická zpráva - Společné znaky vzdělávání v úspěšných středních školách s učebními obory 19.10.2022</p> <p>Česká školní inspekce se ve svých dvou dřívějších tematických zprávách z let 2020 a 2021 zabývala společnými znaky vzdělávání v úspěšných základních školách ...</p> <p>VÍCE >>></p>
--	--	---

www.kvalitniskola.cz

ČSI Česká školní inspekce

_____ 🔍

Vlastní hodnocení

Nástroje pro vlastní hodnocení

Kritéria hodnocení

Externí hodnocení

Náměty a inspirace

<p>O portálu</p> <p>Cílem metodického portálu připraveného Českou školní inspekci je maximální podpora škol a školských zařízení (na většině místech portálu pro zjednodušení jen "škola"), jejich ...</p> <p>VÍCE >>></p>	<p>Jak pracovat s portálem</p> <p>Metodický portál Kvalitní škola byl připraven tak, aby byl co nejvíce užitečným nástrojem pro ředitele škol a učitele, kteří usilují o průběžné zvyšování kvality vzdělávání ve škole, v ní ...</p> <p>VÍCE >>></p>	<p>Jak na vlastní hodnocení školy</p> <p>Vlastní hodnocení je proces, který je vždy vázán na specifické podmínky a potřeby konkrétní školy a ce své podstatě není nikdy ukončen. I přes tuto náročnost nabízí metodický portál Kvalitní ...</p> <p>VÍCE >>></p>
--	---	---

www.csicr.cz